

วารสาร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
NATURE AND ENVIRONMENT

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2561

Vol. 7 No. 2 April-June 2018

ป่าไม้

กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Forests

and the Sustainable
Development Goals

Editorial Note

บรรณาธิการ

วารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน 2561 ฉบับนี้ นำเสนอบทความในกรอบประเด็น “แนวทางประชารัฐ” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาล ที่ต้องการผนึกพลังของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาครัฐ มาร่วมกันแก้ไขปัญหา ปฏิรูป หรือเปลี่ยนแปลง ตลอดจนพัฒนาประเทศในทุกมิติ อย่างยั่งยืน กองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงคัดสรรองค์ความรู้ที่สำคัญมาถ่ายทอดลงในคอลัมน์ต่างๆ ของวารสารฯ ฉบับนี้ โดยคอลัมน์ เรื่องจากปก เป็นเรื่องราวของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน ที่หนุนเสริมด้วยแนวทางประชารัฐ และที่ห้ามพลาด นั่นคือ บทสัมภาษณ์เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับบทบาทการขับเคลื่อนนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศด้วยกลไกประชารัฐ ในคอลัมน์ สัมภาษณ์พิเศษ และอีกหลากหลายคอลัมน์ ที่ได้นำสรรสาระแนวทางประชารัฐมาเสนอในมิติต่างๆ ที่ควรค่าแก่การติดตาม

กองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้ที่นำเสนอ จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแนวทางประชารัฐให้กับผู้อ่าน และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแนวทางประชารัฐให้ประเทศบรรลุวิสัยทัศน์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนามาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

The Nature and Environment Journal Vol. 7 No. 2 (April - June 2018) is proud to present the significant articles focusing mainly on, “Pracharat” mechanism, which is a key strategy that target to unite the power of all sectors; public, private, academic and the governmental sectors, bring them into the cooperative managements to find solutions, reform country and even make changes to the society, leading Thailand toward sustainability. The Editorial Board of Nature and Environment Journal have selected explicit knowledge to be presented in every column such as the cover story of conservation portraying a sustainable use of forests based on the Public-Private-People Partnership mechanism. And DO NOT MISS! An interview with the Secretary General of the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP), who will inform the readers on how to drive policy and plan in natural resources and environmental management of the country by employing the Pracharat mechanism. The significance of Pracharat mechanism has been presented in various dimensions throughout this journal, which we sincerely hope to make it worth following.

The Editorial Board of Nature and Environment Journal wish to provide knowledge that could help in raising the public awareness and increasing the understanding toward the new government strategy to the readers. We hope to prepare you for the upcoming cooperation and contribution as part of driving forces that push forward our country to achieve the goals of Thailand's 20-Year National Strategy, advancing Thailand toward stability, prosperity, and sustainability and finally succeed to become one of the developed countries through the Philosophy of Sufficiency Economy.

ที่ปรึกษา : ดร. รวีวรรณ ภู่เดช พุดพิงก์ สุรพฤกษ์ สุโข อุบลทิพย์

บรรณาธิการที่ปรึกษา : ดร. อัยภาพร ไกรพานนท์

บรรณาธิการอำนวยการ : อรวรรณ ดนัยบุตร

กองบรรณาธิการ : นฤดี คณิตจินดา ดร. ภักดิ์พา ศันสະวิชชัย ดร. วรศักดิ์ พ่วงเจริญ
กรพัฒน์ พยัคฆประการณัฏ์ ภักดิ์กรัณ ทองสิมา ดร. เบนจามกรณ์ วัฒนธงชัย
ดร. กลย์วัฒน์ สาขากร ดร. นิชนันท์ ทัดแก้ว สวรรค์ ดำริชอบ

คณะผู้ประสานงาน : เทพารีย์ จังสตาปะตย์ชัย วรณิกา บุญมา อุทิศ เรืองชู
ธนะชัย ไวยะเนตร คัดคนธูร์ ชื่นวงศ์อรุณ นฤมล สว่างมณีเจริญ

ดำเนินงานจัดพิมพ์ : บริษัท ลายเส้น ครีเอชัน จำกัด

Advisors : Dr. Raweewan Bhuridej, Phudhiphong Suraphruk, Sukho Ubonthip

Advising Editor : Dr. Asdaporn Krairapanond

Editor-in-Chief : Orawan Danaibuthr

Editorial Board : Naruedee Kanitjinda, Dr. Pathratipa Sansayavichai,
Dr. Warasak Phuangcharoen, Korapin Phayakprakarn, Pattarin Tongsimma,
Dr. Benchamaporn Wattanatongchai, Dr. Kollawat Sakhakara, Dr. Nichanan
Tadkaew, Swaros Dumrichob

Coordinators : Theparree Jungsatapatchai, Wannipa Boonma,
Ukrit Ruangchu, Thanachai Waiyanet, Kudkanut Cheunwongaroon,
Narumon Sawangmaneecharoen

Publisher : Laisen creation Co.,Ltd.

หมายเหตุ : เนื้อหาบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนในแต่ละเรื่องที่เขียน
ซึ่งอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ Contents

08

14

26

36

42

48

04 เรื่องเด่น สผ. ONEP News

การจัดประชุมวิชาการ สผ. ประจำปี พ.ศ. 2561 ภายใต้หัวข้อ “ครบรอบ 25 ปีของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ”

The ONEP Conference 2018 “Celebrating 25 Years of Action for Biodiversity”

08 เรื่องจากปก Cover Story

ป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Forests and the Sustainable Development Goals

14 สัมภาษณ์พิเศษ Special Interview

สผ. ก้าวตามแนวทางประชารัฐ :

ดร. รวีวรรณ ภู่เดช เลขาธิการ สผ.

ONEP follows the Pracharat Mechanism:

Dr. Raweewan Bhuridej

the Secretary General of ONEP

26 ส่องโลก World Focus

เพิ่มพื้นที่ความสุขของคนเมืองด้วยพื้นที่สีเขียว

Increase Happiness with Urban Green Spaces

36 สิ่งแวดล้อมและมลพิษ Environment and Pollution

ผักไหมโมเดล : ต้นแบบชุมชนสานพลังประชารัฐ

Phak Mai Model: Pracharat Community

42 สิ่งแวดล้อมและมลพิษ Environment and Pollution

25 ปี กองทุนสิ่งแวดล้อมสานพลังประชารัฐ

The 25th Anniversary of the Environmental Fund: Pracharat Mechanism

48 สมดุลและหลากหลาย Balance and Diverse

การจัดที่ดินให้แก่ประชาชนและการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ

เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

Land Allocation for Individuals and State Land Preservation and Restriction for Sustainable Land Use

60 ถาม-ตอบ FAQ

ประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

62 ก่อนจะปิดเล่ม Epilogue

ประชารัฐ

เรื่องเด่น สผ.

(สผ. : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

การจัดประชุมวิชาการ สผ.
ประจำปี พ.ศ. 2561
ภายใต้หัวข้อ “ครบรอบ 25 ปี
ของอนุสัญญาว่าด้วย
ความหลากหลายทางชีวภาพ”

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้จัดประชุมวิชาการ สผ. มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลการปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ สผ. รวมถึงเสริมสร้างความร่วมมือและศักยภาพเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากในปี พ.ศ. 2561 เป็นปีที่ครบรอบ 25 ปี ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับรองอนุสัญญา เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2535 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 โดยมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2547 นับเป็นภาคีอนุสัญญา ลำดับที่ 188 และภายหลังจากเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา แล้ว ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา อย่างต่อเนื่อง โดยผลจากการประชุมได้นำไปสู่การดำเนินงานมากมายหลายรูปแบบ ทั้งการดำเนินงาน ภายในประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ความร่วมมือระหว่างอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือระหว่างองค์กร นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีส่วนร่วมร่วมกับประชาคมโลกในการจัดกิจกรรมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องในโอกาสที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ 22 พฤษภาคม

ของทุกปี เป็นวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ (International Day for Biological Diversity) เพื่อรำลึกถึงวันที่อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ เริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 โดยในปี พ.ศ. 2561 สำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้กำหนดกิจกรรมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพขึ้น ภายใต้หัวข้อ “ครบรอบ 25 ปี ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Celebrating 25 Years of Action for Biodiversity)”

สผ. จึงจัดประชุมวิชาการ สผ. เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพประจำปี พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร เพื่อประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลงานที่สำคัญของ สผ. อาทิ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการที่ดิน และการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และเกิด

The ONEP Conference 2018 “Celebrating 25 Years of Action for Biodiversity”

The Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP) has consecutively organized an ONEP conference in order to present academic publications and work performance in natural resources and environmental policy and planning of the ONEP as well as to build collaboration and potential among networks of natural resources and environmental management.

This year, 2018, is the 25th Anniversary of Convention on Biological Diversity (CBD). Thailand had signed the convention on June 12, 1992 and ratified on October 31, 2003, which was effective on January 29, 2004, and Thailand was counted as the 188th Party of the Convention. After signing the convention, Thailand has regularly participated in the conferences. As a result, it had led into various practices comprising of domestic operation, international collaboration in conservation and sustainable utilizing biodiversity, collaboration between related conventions as well as collaboration between organizations. Moreover, Thailand had joined the global community in organizing the

International Day for Biological Diversity. The United Nations have celebrated the International Day for Biological Diversity every year on May 22 to commemorate the adoption of the Convention on Biological Diversity, which was enforced on May 22, 1992. In 2018, the Secretariat of the Convention on Biological Diversity held the International Day for Biological Diversity with the theme of “Celebrating 25 Years of Action for Biodiversity.”

The ONEP arranged the conference to celebrate an annual International Day for Biological Diversity on May 23, 2018 at The Berkeley Hotel Pratunam, Bangkok. A purpose of the conference was to promote the major accomplishments of the ONEP and make them recognized by the related public and private sectors, NGOs and people. The accomplishments included environmental impact assessment,

ความเข้าใจ ตลอดจนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และมี ประสิทธิภาพ

การประชุมวิชาการ สผ. ได้รับเกียรติจากรองปลัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายสมชัย มาเสถียร) เปิดการประชุมฯ และกล่าวรายงานโดยเลขาธิการ สผ. (ดร. รวีวรรณ ภูริเดช) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมเกือบ 600 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐทั้งภายในและภายนอก กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทที่ปรึกษา ภาคเอกชน เครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และสถาบันการศึกษา โดยรูปแบบการประชุมฯ ประกอบด้วย การบรรยายพิเศษ ในหัวข้อ “25 ปี ความหลากหลายทางชีวภาพกับการปฏิรูป ประเทศไทย” จากเลขาธิการ สผ. และการจัดห้องเสวนา กลุ่มย่อย 4 หัวข้อ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ เลือกเข้าร่วม รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้แก่ ห้องย่อยที่ 1 หัวข้อ “อดีต ปัจจุบัน และอนาคตความหลากหลายทางชีวภาพของไทย” ห้องย่อยที่ 2 หัวข้อ “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 กับความ หลากหลายทางชีวภาพ” ห้องย่อยที่ 3 หัวข้อ “การจัดที่ดิน

ทำกินให้ชุมชนภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ” และห้องย่อย ที่ 4 หัวข้อ “กลไกทางการเงินเพื่อการจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพ” ตลอดจนมีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน ที่สำคัญของ สผ. ร่วมกับเครือข่ายต่างๆ เช่น สำนักงาน พัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ องค์การสวนสัตว์ กรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง International Union for Conservation of Nature (IUCN) United Nation Development Programme-Thailand (UNDP-Thailand) กลุ่มสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา จ.เชียงใหม่ มูลนิธิข้าวขวัญ มูลนิธิธิดาโพธิ์ร้อน และสถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช มหาวิทยาลัย มหาสารคาม เป็นต้น

ทั้งนี้ สผ. ได้รับความร่วมมือในการร่วมกันจัดประชุม วิชาการครั้งนี้เป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ เครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำนโยบาย แผน และ มาตรการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ และพัฒนาเครือข่ายของนักวิชาการด้านนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อ นำไปสู่การดำเนินงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

coordination for climate change management, land-use management and environmental fund management, which all related to biodiversity. The ONEP conference also expected to encourage the related sectors to join and take action in sustainable and effective operation of natural resources, environment and biodiversity.

It was an honor of the ONEP, having a Deputy Permanent Secretary of Ministry of Natural Resources and Environment (Mr. Somchai Masathian) to open the conference and a Secretary General of the ONEP to give a report speech (Dr. Raweewan Bhuridej). There were almost 600 participants including governmental sectors from Ministry of Natural Resources and Environment and other governmental sectors, experts in related committees and sub-committees, environmental NGOs, consulting companies, private sectors, networks of natural resources, environment and biodiversity, and academic institutions. The conference was organized and had a special talk on a topic of “25 Years of Biodiversity with Thailand Reform” by the Secretary General of the ONEP. Moreover, there were divided into 4 groups with different discussion topics; which were “Past, Present and Future of Biodiversity in Thailand,” “The Enhancement and Conservation of National

Environmental Quality Act, B.E. 2561 (Version 2) with Biodiversity,” “Land-use Management for Community under Country Reform Plan” and “Financial Mechanism for Biodiversity Management” as an opportunity for participants to gain and exchange knowledge. In addition, there was an exhibition displaying the major works and accomplishments of the ONEP and related agencies such as Biodiversity-Based Economy Development Office, Department of National Parks Wildlife and Plant Conservation, Royal Forest Department, Zoological Park Organization, Department of Marine and Coastal Resources, International Union for Conservation of Nature (IUCN), United Nation Development Programme-Thailand (UNDP-Thailand), Mae Tha Sustainable Agriculture Cooperative (Chiang Mai Province), Khao Kwan Foundation, East Forum Foundation and Walairukhavej Botanical Research Institute (Mahasarakham University).

The ONEP had received great collaboration in organizing this conference and highly expected to bring our networks and related sectors taking actions according to the policy, planning and measurement of biodiversity, natural resources and environment, and develop the network of academicians from different sectors to collaboratively work in natural resources and environmental management of the country.

เรื่องจากปก

ป่าไม้ กับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน

โดย ดร. เบญจมาภรณ์ วัฒนธงชัย

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป่าไม้ เป็นหนึ่งในระบบนิเวศทางบกที่สำคัญบนพื้นพิภพ เป็นถิ่นกำเนิดและถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย ทั้งพืช สัตว์ และเห็ดรา ซึ่งสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ ดำรงอยู่ด้วยสายสัมพันธ์ที่มีต่อกันอย่างลึกซึ้งและสลับซับซ้อน ป่าไม้เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ระบบธรรมชาติดำเนินไปอย่างสมดุล เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับดิน น้ำ และอากาศ ป่าไม้ช่วยป้องกันการกัดเซาะหน้าดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช เป็นแหล่งอินทรียสารและแร่ธาตุที่สำคัญ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และช่วยดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศ

ป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ป่าไม้เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระบุเกี่ยวกับป่าไม้ในเป้าหมายที่ 15 ประกอบด้วย การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก การบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย การหยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและการฟื้นฟูสภาพดิน รวมถึงหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ประชาคมโลกเห็นพ้องกันว่า ป่าไม้ที่สมบูรณ์เป็นกลไกที่ช่วยทำให้ธรรมชาติเกิดความสมดุลและช่วยสนับสนุนความกินดีอยู่ดีอย่างยั่งยืนของมนุษย์ เนื่องจากเป็นแหล่งให้บริการทางระบบนิเวศที่สำคัญ เช่น น้ำสะอาด อากาศบริสุทธิ์ รวมถึงเป็นแหล่งที่มาของวัฒนธรรมและมรดกทางภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาระดับโลกประกอบด้วย 17 เป้าหมาย เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2558-2573

Forests and the Sustainable Development Goals

By Dr. Benchamaporn Wattanatongchai
Environmentalist, Senior Professional Level
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

Forests are one of the most important terrestrial ecosystems on earth. Forests are source and habitats of wide varieties of organisms such as plants, animals, and fungi. These living organisms interact in complex relationships. Forests have an important mechanism to keep natural system in balance due to its connection with soil, water, and air. Forests also prevent erosion of soil surface, preserving soil fertility which make them suitable for plant growth. Forests are the important source of organic matters and minerals, as well as being the sources of water supply and origin of the streams. Moreover, forests absorb carbon dioxide from the atmosphere.

Forests and the Sustainable Development Goals

Forests are a fundamental resource of human life and a base of sustainable development. The Sustainable Development Goals (SDGs) mention forests in the Goal 15. It consists of the convictions to conserve and sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forest, combat desertification,

halt and reverse land degradation, as well as halt biodiversity loss. Healthy forest can provide the essential ecosystem services such as providing clean water and oxygen, as well as being a source of cultures and local wisdom. Thus, global community agree that forests are the important part of mechanisms that keep nature in balance and promote sustainable human well-being.

The sustainable development is a global development principle consists of 17 goals in which any country can follow to achieve in economic, social, and environmental developments within a 15 year period (2015-2030).

ลดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ : เป้าหมายระดับโลก

การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้และการบุกรุกพื้นที่ป่าเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ กำหนดให้ประเทศต่างๆ ส่งเสริมการดำเนินการในการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า พื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม เพิ่มการปลูกป่า และฟื้นฟูพื้นที่ป่าทั่วโลก ภายในปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ กำหนดในเป้าหมายไอจี้ที่ 5 ให้ภาคีดำเนินการลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมถึงป่าไม้ลงครึ่งหนึ่งเป็นอย่างน้อย และเป้าหมายไอจี้ที่ 7 ให้มีการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อเป็นหลักประกันว่า มีการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพภายในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป้าหมายระดับโลกเหล่านี้จะเป็นกรอบการดำเนินงานที่ถ่ายทอดลงสู่ระดับชาติ ตามบริบทของแต่ละประเทศ

เป้าหมายไอจี้ (Aichi Target) เน้นการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและเร่งด่วน เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และนานาชาติ และให้ความมั่นคงแก่หลากหลายชีวิตบนพื้นพิภพ และเกื้อกูลการกินดีอยู่ดี และการขจัดความยากจน ประกอบด้วย 20 เป้าหมาย และ 5 เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์

เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ : เป้าหมายระดับชาติ

การลดลงของพื้นที่ป่าไม้เป็นปัญหาหนึ่งที่ประเทศไทยประสบเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ที่ผ่านมา พื้นที่ป่าไม้ของไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความต้องการใช้ประโยชน์จากป่าไม้และการใช้ที่ดินเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ทั้งที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย และที่พักผ่อนหย่อนใจ การลดลงของพื้นที่ป่าในปัจจุบันมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น กล่าวคือ พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยตลอดระยะเวลา 50 ปี (พ.ศ. 2508-2558) ที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยมีจำนวนรวม 102.12 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.57 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ สำหรับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลและคุ้มครองระบบนิเวศป่าไม้ของชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ตามเป้าหมายให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ โดยประกอบด้วย ป่าเพื่อการอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ และป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีกไม่น้อยกว่า 27.24 ล้านไร่ รวมทั้งป้องกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีการบุกรุกทำลายเพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) ได้มีนโยบาย “พลิกฟื้นผืนป่าสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ที่ใช้หลักการสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมในการดูแลผืนป่าที่เรียกว่า กลไกประชารัฐ

The Aichi Targets focus on effective implementation and rapid movement to stop biodiversity loss in global, regional, and international levels, as well as provide stability for various living organisms on earth. Moreover, the Aichi Targets aim to support human well-being and discard impoverishment. The Aichi Target contains 5 Strategic Goals, which overall consists of 20 Targets.

Decrease Deforestation: Global Goal

Deforestation and forest encroachment are global environmental problems. The Sustainable Development Goals 15, Life on Land, encourages every country in the world to promote the sustainable forest management; halting deforestation, increasing forest restoration, and reforestation globally by 2020. In addition, the Convention on Biological Diversity mentions the Aichi Target 5 in lowering at least half of the rate of natural habitats loss, and deforestation, as well as the Aichi Target 7 refer to in sustainable forest management, ensuring conservation of biodiversity by 2020. These global goals are global framework, which each country can implement to move toward sustainable development.

Increase Forest Area: National Goal

Similar to other countries in the world, deforestation is one of the most critical problems in Thailand. Forest area is continuously decreasing due to utilization of forest area for several purposes such as for agricultural activities, habitations, and recreations. Decreasing forest area is severe problem for instance in the last 50 years (1965-2015), the forest area was continuously declined. In 2015, a total forest area in Thailand was 102.12 million rai, which was considered to be 31.57% of total area of the country. However, Thai Government intend to increase the forest area in order to balance ecosystems. The 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021) aims to increase forest area to 40% of the total area. The Ministry of Natural Resources and Environment (MNRE), as a main organization responsible for management and protection of the national forest ecosystem, has established the 20 years (2017-2037) MNRE strategic plan and national environmental reformation plan. The plans aim to achieve the goals by increasing the forest area back to 40% of the total area of the country in which 25% is forest conservation area and 15% is economic forest area. According to the goals, Thailand has to regrow at least 27.24 million rai of forest along with protection and conservation in order to keep the current forest area from encroachment. The Minister of the MNRE, General Surasak Kanjanarat, initiated the “Forest Reviving to Sustainable Development” Policy, which aims to increase people understanding and participation in forest management, called Pracharat Mechanism.

กลไกประชารัฐ... เพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากป่าไม้อย่างยั่งยืนจะประสบผลสำเร็จ หากได้รับการสนับสนุนจากภาคการเมืองที่มีเจตจำนงมุ่งมั่นและเข้มแข็ง สำหรับประเทศไทย กลไกประชารัฐเป็นแนวทางหนึ่ง que เพิ่มโอกาสให้ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และร่วมแก้ปัญหาด้านป่าไม้ เพื่อให้เกิดพลังเครือข่ายในการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนดูแลรักษาป่าไม้อย่างสมดุลและยั่งยืน อาทิ การดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนตามแนวทางของกรมป่าไม้ เป็นการดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อจัดทำแนวเขตกันชนของป่าเพื่อการอนุรักษ์ ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ดังเช่นป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการบริหารจัดการป่าโดยภาคส่วนต่างๆ ของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน และหน่วยงานในท้องถิ่น ชุมชนใช้ความศรัทธาและวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นกุศโลบายทำให้เกิดการรวมกลุ่มจนมีความเข้มแข็ง แล้วสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าของป่าไม้ เกิดความร่วมมือร่วมใจฟื้นฟูป่าที่ถูกทำลายจากการทำสัมปทานเหมืองหินแกรนิตและการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อเผาถ่าน จนสภาพป่ากลับมาอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ขนาดใหญ่ เช่น ไทร ทองหลาง ตะคร้อ มะกอก มะค่าโมง ประดู่ ชิงชัน ไม้รวก รวมทั้งไม้พื้นล่าง เช่น กลอย เปราะ เพ็ชร พืชอาหารต่างๆ และสมุนไพร เกิดความหลากหลาย

ทางชีวภาพในป่า นอกจากนี้ ชุมชนยังได้ร่วมกันพัฒนาพื้นที่ป่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ

การบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ระดับชาติ.....นำไปสู่เป้าหมาย การพัฒนาอย่างยั่งยืนระดับโลก

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ให้ประโยชน์อย่างมากมายกับมนุษย์เรา และจะสร้างประโยชน์มหาศาลให้แก่สังคมมนุษย์นานตราบเท่าที่มนุษย์ไม่เก็บเกี่ยวและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้มากเกินไปจนเกินสมรรถนะในการผลิตและรองรับของระบบนิเวศ การบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าสำหรับเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอน การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำและผลิตน้ำที่สะอาด เพื่อทำหน้าที่ในการลดภัยแล้ง น้ำท่วม รวมถึงเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนช่วยกันดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ป่าไม้ให้คุ้มค่ามากที่สุด เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิตบนโลกใบนี้ อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ปีสากลแห่งป่าไม้. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2561, จากวิกิพีเดีย <https://th.wikipedia.org/wiki/ปีสากลแห่งป่าไม้>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2554). ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าไม้: ชุมทรัพย์แห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2560). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: สำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

Pracharat Mechanism for Sustainable Conservation

Forest conservation and sustainable utilization can be achieved, through the supports of strong political sectors, which fully commit in taking serious actions. In Thailand, Pracharat is a policy that allows people especially local people to participate in conservation, reforestation, and problem solving of the forests. This policy could create a strong network from every sector to involve in forest management. For example, the government, community leaders, private and public sectors had involved in community forest following the Royal Forest Department guidelines. The activities included creating buffer zones along with increase of public participation and public awareness in natural forest conservation; a case study in Ban Pu Nam Ron, Tumbon Dan Chang, Dan Chang District, Supanburi Province. The Ban Pu Nam

Ron community; households, temples, schools, and local organizations, participated in the activities. They used their faith, tradition, and culture to strengthen their community, raising the awareness and disseminating the values of the forests. Thus, the whole community involved in the restoration of deforested area, which had been destructed from mining and illegal logging. As a consequence, the forest has fully recovered. Large trees such as banyan tree, Indian coral tree, Ceylon oak, hog plum, Afzelia wood, Burmese rosewood, blackwood, and Monastery bamboo, as well as ground flora such as Asiatic bitter yam, peacock ginger, fern, vegetables, and herbs are growing back including varieties of plants. Additionally, the community developed the forest area as an ecotourism destinations as well as established the learning center for environmental studies.

National Sustainable Forest Management toward Global Sustainable Development

Forests are natural resources that provide great benefits to humans and society as long as we use them sustainably and not exceed its carrying capacity. Sustainable forest managements; can increase carbon dioxide absorbent, preserve clean water resources and prevent floods and droughts, as well as create stable food sources, requires common responsibility from everyone for our well-being. Finally, it will lead us to achieve the Sustainable Development Goals.

สัมภาษณ์พิเศษ

สพ. ก้าวตาม แนวทางพระราชรัฏฐ : ดร. รวิวรรณ ภูริเดช เลขาธิการ สพ.

โดย กองบรรณาธิการ

ให้ท่านกล่าวถึง นโยบาย “พระราชรัฏฐ”
ที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าใจได้ง่าย

“พระราชรัฏฐไม่ใช่คำใหม่ และเข้าใจได้ไม่ยากมาจากคำว่า ‘ประชาชน’ กับ ‘รัฐบาล’ โดยประชาชนคือ ภาคเอกชน NGOs นักวิชาการ ประชาชนทั่วไป และในส่วนของรัฐบาล คือ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผน หรือเป็นผู้ที่ดำเนินงานตามภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อนำมารวมกันจึงเป็นการผนึกกำลังเพื่อสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ NGOs และภาคประชาชน ในการช่วยกันแก้ปัญหา และคิดหาทางสร้างอนาคตให้กับประเทศ โดยที่รัฐบาลมุ่งหวังให้เกิดการทำงานร่วมกัน สามารถดำเนินงานได้จริง และถูกต้องตามกฎหมาย เน้นการทำงานภายใต้สโลแกน ‘ร่วมคิด ร่วมทำ’ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน”

สพ. ในฐานะเป็นองค์กรภาครัฐที่ขับเคลื่อนนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ปัจจุบันมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบาย “พระราชรัฏฐ” อย่างไร

สพ. เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งในการดำเนินการให้บรรลุตามภารกิจขององค์กรนั้น “ในส่วสำคัญต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนตามแนวทางพระราชรัฏฐ ซึ่ง สพ. ได้นำนโยบายดังกล่าวนี้มาปรับใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นงานเกี่ยวกับการจัดทำและติดตามประเมินผลนโยบายและแผนด้านสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ การบริหารจัดการที่ดิน การประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อมชุมชน และพื้นที่เฉพาะ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ตลอดจนการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็น การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล การจัดประชุมและการสัมมนา รวมทั้งการขับเคลื่อนในรูปแบบต่างๆ

Special Interview

ONEP follows the Pracharat Mechanism: Dr. Raweewan Bhuridej the Secretary General of ONEP

By Editorial Board

Could you please tell us about the “Pracharat” policy so that people can understand?

“Pracharat is not a new word and it is easy to understand. The word “Pracharat” originates from the combination of two words: Prachachon, which is ‘People’ and Rathaban, which is ‘Government’. The People includes private, NGOs, academics, and public sectors, while the Government represents any governmental organization who is responsible for policy and planning, or appointed officers. So, when we combine them, it is an integrated collaboration of every sector including the government, private, academics, NGOs, and public sectors, finding the solutions and creating the promising future for the country. The government aims to bring the collaboration into actions which operated under the laws and regulations, working under the ‘cooperative thinking and co-working’ slogan to decrease inequality, to develop human quality, and to increase competitiveness.”

Since the ONEP is an organization who drives the natural resources and environmental management plan and policy of the country, what are the ONEP’s operational plans that follow the Pracharat policy?

The ONEP, which is an organization under the Ministry of Natural Resources and Environment, has a responsibility in setting up policy and plan for the sustainable enhancement and protection of the environment. “In order to achieve the organization’s missions, a collaboration of every sector is the important part in driving the policy and plan under the Pracharat mechanism. So, the ONEP has continuously applied the policy to its operations such as preparations and evaluations of an outcome of the national environmental policy and plan, land management, coordination of climate change management, Environmental Impact Assessment (EIA), development of the EIA system, biodiversity management for community

สัมภาษณ์พิเศษ

“นอกจากนี้ สผ. ยังเน้นการมีส่วนร่วมตามแนวทางพระราชรัฐในรูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) หรือแม้แต่คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า เหล่านี้เป็นคณะกรรมการจัดทำนโยบาย ที่มีทั้งนักวิชาการ ผู้แทนภาคเอกชน และภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้อง ยกตัวอย่าง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะมีการกำหนดตามกฎหมายอยู่แล้วว่าต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชน นักวิชาการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เป็นคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนงานต่างๆ อีกทั้งในส่วนของคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ มีความก้าวหน้าในรูปแบบของการสรรหาคณะกรรมการ เนื่องจากมีการให้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย สามารถคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาเป็นหนึ่งในคณะกรรมการได้เอง โดย สผ. เป็นเพียงผู้ตรวจสอบคุณสมบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อคณะกรรมการชุดนี้ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขึ้น ภาคส่วนต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติตามคือภาคเอกชนและประชาชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคเอกชน ต้องให้ความร่วมมือในการลดก๊าซเรือนกระจก”

ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า หากจะกำหนดนโยบายและแผนให้เกิดประสิทธิผลสูงสูดนั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เป็นพันธมิตรในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ตั้งแต่ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นจนถึงการนำมากำหนดเป็นนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติที่เกิดเป็นรูปธรรม เห็นผลได้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ขอให้ท่านยกตัวอย่างโครงการ หรืองานของ สผ. ที่มีความสำคัญและโดดเด่น ที่ดำเนินการตามแนวทางพระราชรัฐ พร้อมทั้งระบุถึงผลสำเร็จของโครงการดังกล่าว

การดำเนินงานของ สผ. ในทุกงานหรือโครงการมีความสำคัญและโดดเด่นสอดคล้องกับแนวทางพระราชรัฐ ยกตัวอย่างงานด้านการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล และการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล

“การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เป็นการดำเนินงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อแก้ไขปัญหา การไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกล้ำที่ดินของรัฐ ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม แก้ไขปัญหาความยากจน และสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด พร้อมทั้งมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดในรูปแบบชุมชน สหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม มีการใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เพื่อสร้างความสมดุลให้คนอยู่กับป่าได้ โดยพึ่งพาอาศัยกันและกันได้อย่างเป็นระบบ เป็นการเน้นด้านการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

environment and specific areas, natural and cultural environments, as well as managing the Environmental Fund. Every operation emphasizes on the collaboration in every step; from public hearing, surveying, to organizing seminar, including other driving mechanisms.

“Moreover, the ONEP also focuses on collaboration under the Pracharat mechanism by establishing various committees such as the National Environment Board, the National Climate Change Committee, the National Conservation and Utilization of Biodiversity, the National Land Policy Committee, or even, the Krung Rattanakosin and Old Towns Conservation and Development Committee. These Committees consist of academics and relevant private and government representatives. For example, members of the National Environment Board as defined by law comprise of private sector representative, academics, and other relevant organization in order to give suggestions in establishment of policies, measures, and plans. Another progress in committee recruitment is the recruitment of the National Climate Change Committee in which the process allows the Joint Standing Committee on Commerce, Industry, and Banking (JSCCIB), including the Board of Trade of Thailand, the Federation of Thai Industries, and the Thai Bankers Association, to personally nominate the experts in joining the committee. The ONEP is only responsible for candidate qualification approval. Once the selected committee declares a policy related to the climate change, both private and public sectors, especially entrepreneur, has to follow the policy in greenhouse gas mitigation.”

Thus, it could be said that a collaboration of every sector is the most crucial factor in every step from public consultation to concrete policy and planning until achieving the target.

Could you please give us examples of ONEP’s outstanding projects that followed the Pracharat policy as well as its accomplishment?

Every ONEP project is important and outstanding, in line with the Pracharat policy. For example, on the Land Use Planning for Community Living Following Government Policy and the Greenhouse Gas Mitigation Operation in Thailand projects;

Land Use Planning for Community Living Following Government Policy

“Land use planning for community living is operated by following the important government policy. Under the National Land Policy Committee (NLPC), it aims to solve landless agriculturist problem and an intrusion of government’s land; to reduce social inequality; to resolve poverty; and to increase an accessibility to government’s service by allocating land for impoverished person in a form of a joint parcel, without an ownership of the property. These policies allow a group of people and communities to utilize the government’s land for living under the rules and conditions stated by the NLPC, including the supportive enhancement to develop occupations and markets for the local communities. Nonetheless, the project also involved the conservation of soil and water systems, development of public utility system in order to create a balance between humans and forests so the mutual relationships between them can be achieved. It also focuses on a conservation together with the sustainable development. As a result, people have a right to use the government’s land for living, having a stable life, increasing their income and better living by following the Sufficient Economic Philosophy; and the problems of forest invasion can be solved and prevented. The allocated

ซึ่งประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ คือการเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดินของรัฐอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่า และที่ดินของรัฐ โดยที่ดินที่นำมาจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ต้องเป็น ที่ดินของรัฐที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพในการ จัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2 ลักษณะคือ 1. ที่ดินของรัฐ ที่มีราษฎรครอบครอง 2. พื้นที่ว่างเปล่าไม่มีผู้ครอบครอง

“คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งการดำเนินงาน ในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของคณะกรรมการนโยบาย ที่ดินแห่งชาติ เป็นการบูรณาการร่วมกันของ 6 กระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ มีกลไกที่ใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดที่ดินทำกิน ให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ จำนวน 4 คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดหา ที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และคณะอนุกรรมการนโยบาย ที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)”

ผลสำเร็จในการจัดที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-จนถึงปัจจุบัน (17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) มีพื้นที่เป้าหมายรวมทั้งสิ้น 629 พื้นที่ 68 จังหวัด เนื้อที่ 1,024,716-1-53.06 ไร่ ผลการดำเนินงาน สรุปดังนี้

1. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ หรือ อยู่อาศัยแล้ว จำนวน 96 พื้นที่ 47 จังหวัด เนื้อที่ 353,805-2-61.64 ไร่

2. จัดที่ดินให้ผู้ยากไร้แล้ว จำนวน 39,382 ราย 49,640 แปลง ใน 135 พื้นที่ 54 จังหวัด

3. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จำนวน 99 พื้นที่ 48 จังหวัด ภายใต้กรอบการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ฐานข้อมูล zoning (2) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยการจัดทำเมนูอาชีพ เชิงบูรณาการ (4) ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม (5) ด้านการสนับสนุนเข้าถึงแหล่งทุน และ (6) ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน

การดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

“ประเทศไทยได้แสดงเจตจำนงร่วมกับ ประชาคมโลกในการลดก๊าซเรือนกระจกตามการมี ส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions: NDCs) ภายใต้ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ให้ได้ร้อยละ 20-25 จากกรณีดำเนินการ ตามปกติ ภายในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งแนวทางประชารัฐ เป็นหลักการที่ สผ. ใช้เสนอแนะนโยบายและประสาน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาวิจัย เพื่อให้ประเทศไทย สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศ ตลอดจน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ประชาชนทั้งทางตรง และทางอ้อมได้อย่างเหมาะสม

parcels have to be under the government ownership. The parcels need to have potential and compatibility for living. There are 2 types of parcel that were allocated; 1) the government's land currently possessed by people, and 2) empty parcel without possession.

“The National Land Policy Committee (NLPC) has been established under the Regulations of the Office of the Prime Minister on the National Land Policy Committee, B.E. 2557 (2014), in which the Prime Minister acts as a Chairman and the ONEP acts as a Secretary. The process of land allocation for community living of the NLPC is an integration of the 6 Ministries; which are the Ministry of Natural Resources and Environment, Ministry of Interior, Ministry of Agriculture and Cooperatives, Ministry of Finance, Ministry of Social Development and Human Security, and Office of the Prime Minister. There are 4 Subcommittees, under the NLPC, whom have been assigned as driving mechanisms for land allocation; which are Land Supply Tracking Subcommittee, Land Management Subcommittee, Career Promotion and Development Subcommittee, and Provincial Land Policy Subcommittee.”

As a result of the land use planning for community living since 2015 to present (as of 17th May 2018), there are 629 targeted areas within 68 provinces (total land area of 1,024,716-1-53.06 rai), which can be summarized as follows;

1. 96 areas in 47 provinces with a total area of 353,805-2-61.64 rai have been allocated for land use and habitation.

2. The land has been arranged to 39,382 impoverished people with a total of 49,640 parcels in 135 areas within 54 provinces.

3. The promotion and development of occupation have been operated in 99 areas within 48 provinces under the 6 operational frameworks; which are (1) land development and utilization on zoning database, (2) development of water reservoir and basic living factor, (3) career promotion and development via integrated career lists, (4) encouraging jointing of the group, (5) supporting funding accessibility, and (6) encouraging preparation of household account.

Greenhouse Gas Mitigation Operation in Thailand

“Thailand has declared the intention with the global community, according to the participation of the Nationally Determined Contributions (NDCs) under the Paris Agreement, to reduce 20-25 % greenhouse gas by 2030 under a normal practice. The Pracharat policy is a principle that the ONEP used to introduce the policy and collaboration between the government and private, and public sectors, as well as academic institutes in order to achieve the goal. The policy focuses on strength and security of the country, and also directly and indirectly improve quality of life and public income.

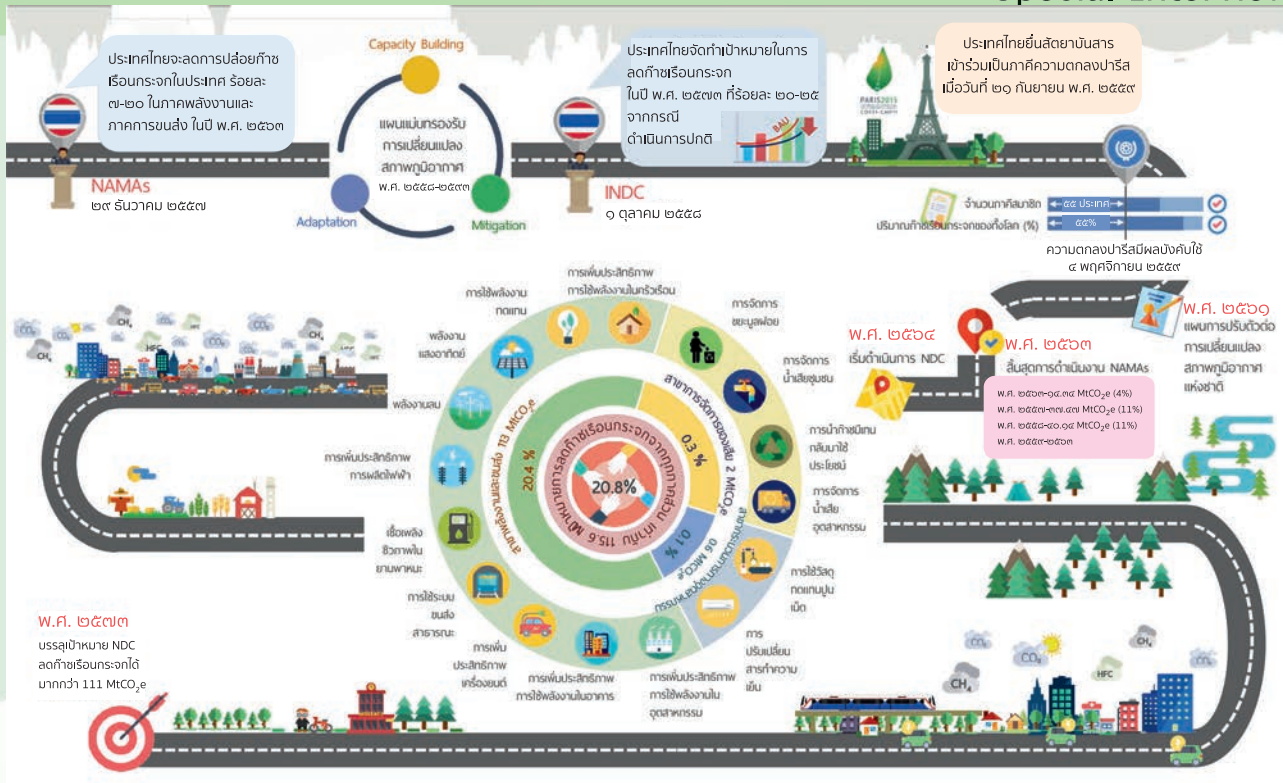

“ปัจจุบัน สผ. อยู่ระหว่างดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการลดก๊าซเรือนกระจกในอุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำความเย็น (Thailand RAC NAMA) ภายใต้การสนับสนุนเงินจากกองทุน NAMA Facility เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ 4 ประเภท ได้แก่ ตู้เย็น ตู้แช่ เครื่องปรับอากาศ และเครื่องทำน้ำเย็น (chiller) ให้ปรับเปลี่ยนสายการผลิตสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพการใช้พลังงานสูง และใช้สารทำความเย็นธรรมชาติที่เป็นมิตรต่อชั้นบรรยากาศ (ลดผลกระทบต่อชั้นโอโซนและภาวะโลกร้อน) รวมถึงสนับสนุนประชาชนและสถาบันการศึกษาวิจัยให้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากโครงการ โดยมีเป้าหมายให้ผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจและแข่งขันได้ในระดับโลกภายในปี พ.ศ. 2564” สอดคล้องกับหลักการประชารัฐใน 3 ด้านหลัก ดังนี้

1) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สผ. ได้ประสานให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ผู้จัดสรรเงินจากกองทุนฯ ประมาณ 320 ล้านบาท (8.3 ล้านยูโร) แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของไทย ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) เงินให้เปล่าสำหรับผู้ผลิตเพื่อใช้ลงทุนและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมถึงปรับเปลี่ยนสายการผลิต และ (2) เงินสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยพิเศษแก่กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนจำหน่าย (dealers) บริษัทบัตรเครดิต ตลอดจนผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมตลาดการค้าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ซึ่งเป็นการสร้างความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ข้อตกลงระหว่างประเทศ และตลาดการค้าต่างประเทศในอนาคต ที่จะบังคับให้มีการใช้สารทำความเย็นธรรมชาติที่เป็นมิตรต่อชั้นบรรยากาศเท่านั้น

2) การพัฒนาคุณภาพคน สผ. สนับสนุนและดำเนินงานร่วมกับผู้ประกอบการภาคเอกชน สถาบันการศึกษาวิจัย ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ฯลฯ เพื่อพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานทางเทคโนโลยีประสิทธิภาพพลังงานขั้นต่ำ (Minimum Energy Performance Standard: MEPS) และขั้นสูง (High Energy Performance Standard: HEPS) กฎหมายควบคุมอาคารที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อนำไปกำหนดเป็นหลักสูตรการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่สถาบันการศึกษา อาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในอุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ และเครื่องทำความเย็นให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงเกิดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ทั้งในส่วนการติดตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้สารทำความเย็นธรรมชาติได้อย่างปลอดภัย

“Nowadays ONEP is working to improve energy efficiency and reduce greenhouse gas in Thailand Refrigeration and Air Conditioning (Thailand RAC NAMA) supported by the NAMA Facility Fund. The project aims to promote competitiveness of 4 businesses, which are refrigerator, freezer, air conditioner, and chiller by encouraging a modification in production line in order to produce energy efficient products with a use of atmospheric-friendly natural coolant (lowering impacts on ozone layer and global warming). Moreover, the project also provides direct and indirect benefits to people and academic institutes. A goal is to create global business competitiveness of Thai entrepreneurs by 2021,” which is in accordance with the 3 main principles of the Pracharat policy, stated in the followings:

1) Increasing competitiveness- the ONEP assigned the Electricity Generating Authority of Thailand to act as a fund allocator to allocate 320 million baht (8.3 million Euro) to relevant organizations in Thailand as 2 patterns: (1) Grants for business start-up and product development as well as production line adjustment, and (2) special interest rate loan for target groups including

dealer, credit card company, and consumer in order to promote domestic market, which is a method to cope with the technological change, international agreement, and future international market (in being allow only the atmospheric-friendly coolant will be allowed in the production).

2) Human quality development- the ONEP, in collaboration with private entrepreneurs, academic institutes, government agencies such as Department of Alternative Energy Development and Efficiency, Department of Public Works and Town & Country Planning, Department of Skill Development, and Office of Vocational Education Commission, has supported and worked to develop Product Safety Standard, Minimum Energy Performance Standard (MEPS) and High Energy Performance Standard (HEPS), and Building Control Law following an international standard. Thus, academic institutes can use it to set up their curriculum and training in order to disseminate knowledge on installation and maintenance of apparatus that use natural coolant to the lecturers, students, graduate students, as well as workers in the refrigeration and air conditioning industries; so that, they are able to perform safe installation and maintenance.

สัมภาษณ์พิเศษ

3) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โครงการจะสนับสนุนให้เกิดการสร้างงานที่ตอบสนองต่อการพัฒนาทางธุรกิจสมัยใหม่ ซึ่งสร้างผลประโยชน์ทางการค้าได้ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ดังนั้น ประชาชนจะได้รับโอกาสในการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อันนำไปสู่โอกาสด้านรายได้ที่จะมีปริมาณและการกระจายตัวไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มากขึ้นเช่นกัน

“โครงการนี้เป็นตัวอย่างความสำเร็จที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของทุกภาคส่วนที่จะพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกควบคู่ไปกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน การพัฒนาคุณภาพคนในภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาวิจัย ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในภาพรวมของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางประชารัฐที่จะนำไปสู่อนาคตของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป”

ผลสำเร็จในการดำเนินงานที่ผ่านมา ประเทศไทยโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนได้ร่วมกันดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกได้ทั้งสิ้น 40.14 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (MtCO₂eq) จาก 9 มาตรการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11 ของเป้าหมายปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) และขณะนี้ สผ. อยู่ระหว่างการประยุกต์ใช้แนวทางประชารัฐในลักษณะโครงการตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งในสาขาพลังงานและขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และการจัดการของเสียตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. 2564-2573 (ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2560) ทั้งนี้ หน่วยงานรับผิดชอบหลักในแต่ละสาขายู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของหน่วยงานเพื่อใช้ขับเคลื่อนร่วมกับประชาชนทั้งประเทศให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละสาขา ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2561

“งานด้านอื่นๆ ของ สผ. มีความสำคัญและดำเนินการตามแนวทางประชารัฐเช่นกัน ได้แก่ การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ที่เน้นความเป็นอยู่ของชุมชน วิถีชีวิต และความอยู่ดีกินดีของประชาชน ควบคู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว ที่มีการใช้กลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ การรักษาเมืองเก่า ซึ่ง สผ. ได้มีการจัดทำแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการดูแลรักษาเมืองเก่าของจังหวัดเองได้ ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานของการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานอนุญาต ผู้ประกอบการ นิติบุคคลผู้มีสิทธิทำรายการ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม นักวิชาการ NGOs

3) Reducing social inequality- the project will create job that could serve new business development, which could provide benefits to both domestic and international market. Consequently, the employment opportunity is increased, resulting in a greater distribution of income.

“This project is a good example of an accomplishment under a collaboration from every sector for development of the country towards Security, Prosperity, and Sustainability. The project is a cooperation of the government in reducing greenhouse gas emission, along with increase competitiveness of the private sector; human quality development in the government, private and academic institutes; as well as concretely lower overall social inequality of the country following the Pracharat mechanism leading Thailand toward sustainable development.”

As a consequence, Thailand, with a collaboration of the government, private, and public sectors, has reduced greenhouse gas as a total of 40.14 million tons carbon dioxide equivalent (MtCO₂ eq.) by using 9 measures since 2015, which is equal to 11% of the target set for 2020. The ONEP is recently in a middle of applying the Pracharat mechanism to other similar projects in order to achieve the greenhouse gas mitigation

goals in the Energy and Transportation field, industrial procedure and product utilization field, and waste management, following the 2021-2030 National Greenhouse Gas Mitigation Roadmap (approved by the Cabinet on 23rd May 2017). Meanwhile, the main departments of each field, who are responsible for this matter, are in a process of preparation for greenhouse gas mitigation plan for their departments, which expected to be ready within 2018. Everyone looks forward to achieve the goals.

“Other ONEP’s projects that are significant and consistent with the Pracharat mechanism are biodiversity management focusing on community living, lifestyle, and well-being of people, together with sustainable biodiversity conservation; declaration of protected area and Green area using collaborative mechanism of every sector in the area; preservation of old towns under the Krung Rattanakosin and Old Towns Conservation and Development by ONEP in which the community can participate in setting up old towns conservation measures for their own community. Furthermore, the environmental impact assessment, or EIA, procedure also requests a collaborative operation between permit-granted agency, entrepreneur, and legal entity in preparation of the EIA report, academics,

SMART EIA

และประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งมีการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน “Smart EIA” ขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลรายงาน Environmental Impact Assessment หรือรายงาน EIA และรายงาน Environmental Monitoring หรือรายงาน Monitor ที่มีจำนวนมากได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และร้องเรียนเรื่องที่เกี่ยวข้อง และติดต่อสื่อสารกับ สผ. ได้อย่างทันทีทันใด อันนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนการจัดสรรเงินให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐที่เป็นส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย/อากาศเสีย ระบบกำจัดของเสียสำหรับควบคุมบำบัดและขจัดมลพิษ รวมทั้งสนับสนุนเงินอุดหนุนกิจการต่างๆ ของกองทุนสิ่งแวดล้อม และการจัดทำแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560-2579 (Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036:

SCP Roadmap 2017-2036) โดยการดำเนินงานครอบคลุม ทั้งในภาคการผลิต ภาคการบริโภค และภาคปัจจัยสนับสนุน และในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประชาชนและระดับประเทศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ต้องมีการจัดประชุมการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชน NGOs และภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และทบทวนนโยบายและมาตรการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่หน่วยงานต่างๆ”

แนวทางการดำเนินงานต่อไป ในอนาคตของ สผ. ตามแนวทาง ประชารัฐ

“สผ. มีการดำเนินงานตามกลไกประชารัฐมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญและเน้นการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งทำงานแบบบูรณาการให้เกิดการเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกัน

“การดำเนินงานในระยะต่อไป สผ. มุ่งเน้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารที่รวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลที่ถูกต้องได้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์ ประกอบกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และนวัตกรรมให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ตามโมเดล ‘ไทยแลนด์ 4.0’ ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่พร้อมต่อการใช้งาน เพื่อเสนอต่อรัฐบาลใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการต่างๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อม และเผยแพร่ต่อหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมการทำงานขององค์กรให้บรรลุภารกิจอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นต่อการทำงานของภาครัฐ ในการตอบสนองความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง”

NGOs, and local people. Not only that, the ONEP has developed a mobile application, called “Smart EIA,” which facilitate a large number of the EIA and Environmental Monitoring reports accessibility, as well as to give an opportunity to provide opinion, suggestion, relevant petition, and instantly contact with the ONEP. This led to a fully participation of the people. The plan also composed of funding distribution to government agency, local administration, state enterprise, private sector, and environmental protection non-governmental organization in establishing waste and air pollution management, and for waste management system for pollution control and treatment; providing funds to support activities under the Environmental Fund as well as to prepare the Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036 (SCP Roadmap 2017-2036). The implementations involve production sector, consumption sector, and supporting factor in all levels, from an individual to national level so that each sector can use the plan as an operational guideline, driving the strategy into actions. For a preparation of an environmental quality situation report, it is requested to hold a public participation for receiving opinions and suggestions from every sector including government, public, NGOs, and

private sector as well as relevant organization to use as information for decision making and revision of natural resources and environmental management policy.”

What is the ONEP’s future plan related to the Pracharat policy?

“The ONEP has continuously followed the Pracharat policy by focusing on establishing policy, plan, and measure under a collaboration from every sector for integrated and common operation.

“The next phase of the ONEP will focus on reaching the target groups, public relations, and instant communication so that people can receive accurate and up-to-date information with the development of the information systems, technology, knowledge, and innovation following the ‘Thailand 4.0’ model; as well as to develop accessible database to use as a tool for decision-making on announcing environmental policy, plan, and measure; and to deliver it to relevant organization as well. These actions would support the works of the organizations, accurately and instantly moving toward the goals, which leads to reliability of the government, to truly serve the people.”

เพิ่มพื้นที่ความสุขของคนเมือง ด้วยพื้นที่สีเขียว

โดย ชรินทร์ สุวรรณทัต

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รวมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเรา มีพืชพรรณชนิดต่างๆ ให้เราสามารถพบเจอได้ทั่วไป จนอาจทำให้เราหลงลืมคุณค่าและความสำคัญ แต่หากปราศจากพืชพรรณและสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ โลกของเราคงไม่สามารถดำรงอยู่ได้ เพราะพืชพรรณมีประโยชน์หลากหลายประการ ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งประดับตกแต่งที่สร้างความเพลิดเพลินหรือการนันทนาการเท่านั้น แต่พืชพรรณในเขตเมืองยังมีประโยชน์ทั้งในเชิงสิ่งแวดล้อมและเชิงเศรษฐกิจ อาทิ ช่วยลดความร้อน ทำให้ประหยัดพลังงาน กรองฝุ่นละออง บรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย ดูดซับมลพิษ และเก็บกักก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งคุณประโยชน์ของพืชพรรณในเมืองเหล่านี้มักถูกมองข้าม และกลับถูกมองว่าต้นไม้และพื้นที่สีเขียวเป็นภาระที่ต้องคอยดูแลทั้งรดน้ำ ตัดแต่ง ให้อายุ กวาดใบไม้ที่ร่วงหล่น รวมทั้งพื้นที่สีเขียวเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เช่น ที่ดินมีราคาแพง ทำให้ต้องใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างอาคารก่อน และพื้นที่มีไม่เพียงพอต่อการสร้างพื้นที่สีเขียว ทำให้ไม่สามารถปลูกต้นไม้หรือจัดสร้างพื้นที่สีเขียวขึ้นได้ แต่ในปัจจุบันกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของประชากร เป็นสาเหตุให้อัตราความต้องการในการใช้

พื้นที่ภายในเมืองมีปริมาณสูงขึ้น ในขณะที่พื้นที่ว่างและพื้นที่ธรรมชาติในเมืองเริ่มมีปริมาณลดน้อยลงตามสัดส่วนการขยายตัวของเมืองส่งผลให้เกิดการสูญเสียระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เมือง พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองจึงมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ซึ่งเมื่อเทียบจากค่ามาตรฐานในการกำหนดความต้องการพื้นที่สีเขียวสากลพบว่า มนุษย์ 1 คน ต้องการพื้นที่สีเขียวจำนวน 15 ตารางเมตร ถึงแม้ว่าในประเทศไทยสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรจะมีเพิ่มขึ้นในแต่ละปี แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อาทิ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2550 มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียว 3.30 ตารางเมตรต่อคน ปี พ.ศ. 2556 มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียว 4.76 ตารางเมตรต่อคน ปี พ.ศ. 2559 มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียว 6.03 ตารางเมตรต่อคน และปี พ.ศ. 2560 มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียว 6.43 ตารางเมตรต่อคน ส่วนเขตเมืองในระดับภูมิภาคในภาพรวมแล้ว ยังมีจำนวนพื้นที่สีเขียวไม่เพียงพอเช่นเดียวกัน ทั้งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตของคนเมืองต่ำลง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

Increase Happiness with Urban Green Spaces

By Charinee Suwannatat

Environmentalist, Senior Professional Level

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

In the nature and environment around us, there are wide varieties of plants existed. We may often disregard their values and importance, but the world could not exist without them. These plants offer various kinds of benefit. Plants are not only served as decoration to provide aesthetics and pleasures, or used for recreation purposes. They offer several services, especially to the urbanites, both in terms of environmental and economic benefits; reducing heat, saving energy, filtering dust, mitigating floods, absorbing pollutants and carbon dioxide. These benefits of urban vegetation have been often overlooked. Instead, these trees and green spaces are seen as huge burdens that need consistent cares; watering, pruning, fertilizing even fallen leaves need to be collected. Many people considered these urban green spaces as a barrier that obstructed the incoming developments because of the expensive land price and the limited space available in the city, so the city's developments and constructions should become their first priority. As a consequence, there is

not enough area to build green spaces, not enough area to grow more trees. With the pressures arising from the expansion of the economy and increasing urban's populations, the demand of urban's areas has increased adversely. As the vacant spaces and natural areas began to decline in proportional to the rate of urbanization, we lose the urban healthy ecosystems and its biodiversity. Hence, green spaces in urban areas are not enough to satisfy people's needs. In comparison, the universal standard of green space is at least 15 m² per capita, while the proportion of green space per capita in Bangkok was only at 3.30 m² in 2007, although it was increased to 4.76 m² per capita in 2013, to 6.03 m² per capita in 2016 and to 6.43 m² per capita in 2017, respectively. The value of green space per capita in Bangkok is still considerably low. In other cities of Thailand, the areas of green space are similarly inadequate. With the current trends of climate change which are gradually intensifying, including the changes in social structures and population, the quality of urban people's life is worsen, especially in a

ทางสังคมและประชากร โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยที่ต้องการพื้นที่สีเขียวมากขึ้น และกระแสความกดดันของนโยบาย ยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ อาทิ ในระดับสากลที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองเพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การกำหนดเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ พื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่สีเขียวในเมือง 35 ล้านไร่ นำไปสู่ความต้องการพื้นที่สีเขียวที่มีคุณภาพ สามารถรองรับและตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ในบริบทที่หลากหลาย อาทิ การเพิ่มพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยให้กับประชากรผู้สูงอายุ การป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติให้กับเมือง เป็นต้น

ภาพจาก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา

ดังนั้น หากตั้งคำถามอย่างจริงจังว่า พื้นที่สีเขียวเป็นข้อจำกัดจริงหรือไม่ หรือเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สามารถสร้างสรรค์ เพื่อสร้างโอกาสให้กับเมือง ให้กับคนในเมือง แล้วจะอย่างไรเพื่อบรรลุเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากร ซึ่งปัจจุบันพบว่า มีหลายเมืองทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในแง่ของการส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน อันส่งผลต่อการเพิ่มของพื้นที่สีเขียวในเมือง และทำให้พื้นที่สีเขียวคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน สามารถดำรงรักษาไว้ซึ่งสมดุลของระบบนิเวศเขตเมืองและสิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างเช่น

ในประเทศไทย เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มีการเชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยนโยบายของผู้บริหารเมือง ต้องการทำให้ประชาชนอาศัยอยู่ได้อย่างมีความสุข มีรายได้ดี มีความภาคภูมิใจ และอาศัยอยู่ในพื้นที่ของตนเองโดยไม่ปล่อยให้คนอื่นมาคุมเศรษฐกิจของตัวเอง จึงเป็นที่มาของการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดงาน “หนานนี้ที่เมืองแกน” โดยเทศบาลได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ของเทศบาลที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ปลุกและหว่านเมล็ดดาวกระจายเพื่อสร้างบรรยากาศและใช้ประโยชน์จากพื้นที่สีเขียว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมดอกไม้ พร้อมไปกับการจัดสถานที่ให้พ่อค้า แม่ค้าที่ขายของอยู่ในเขตเทศบาลนำอาหารพื้นบ้าน อาหารพื้นเมือง หรือของในท้องถิ่นที่ชาวบ้านทำเอง ออกมาวางขาย สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น

situation where our country is progressing toward aging society. We really need more green spaces. With the political pressures under the specification of policy, planning, and strategies at different levels, many targets have been set. These important targets are to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs) at international level, to improve quality of life along the protection of environment, to conserve, restore and build up the foundation for natural resource managements as stated in Thailand's 20-Year National Strategy (2018-2037), and to specify 35 million rai of urban green spaces as the target of Ministry of Natural Resources and Environment Strategy in 20 years (2017-2036). As a result, the targets could lead

to the demand of quality green spaces; the spaces that should be able to support and use for multiple purposes such as accessible for elders, protecting and adapting to the climate changes and natural disasters in the city.

Therefore, if you seriously questioned whether green space is an obstacle or a challenge that could create an opportunity for the city and for urban people, what should be done to achieve this target, to increase green spaces that could satisfy our needs? Nowadays, many cities in Thailand and in foreign countries deploy green spaces for various purposes, to support local economy as well as to sustain the society and cultures of the communities. In return, these activities could also increase the possibility of having more green spaces as well as sustain them in the urban areas, keeping the balance of the urban's ecosystems and its environment as the following examples:

Chiang Mai, Thailand: MuangKaen Municipality has attached the values of green space to the tourism promotion. With its municipality's policy to provide their people happy lives, earning their living, living proud of their success of localized economy, the plan in promoting "This winter at the Kaen city" was initiated. The local municipality had improved the unused areas of municipality by planting and sowing seeds of Mexican Aster (*Cosmos bipinnatus* Cav.) to create a unique atmosphere, attracting tourists. The market was set up for local merchants to sell local food and local products, earning extra incomes into the local community.

ประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ แต่จัดสร้างการเดินส์ บาย เดอะ เบย์ (Gardens by the Bay) ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวหรือสวนที่รังสรรค์ขึ้นมาบนพื้นที่ 101 เฮกเตอร์ หรือราว 1 ล้านตารางเมตร ให้กลายเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว พื้นที่สีเขียวแห่งนี้ประกอบไปด้วยพรรณไม้ที่งดงาม และมีความโดดเด่น มีสถานที่สำคัญ อาทิ เบย์ เซาท์ การ์ดเดินส์ (Bay South Garden) ประกอบด้วยฟลาวเวอร์ โดม (Flower Dome) หรือส่วนจัดแสดงพรรณไม้จากเขตร้อนชื้นแถบเมดิเตอร์เรเนียน และคลาวด์ ฟอว์เรสต์ (Cloud Forest) มีภูเขาที่สร้างขึ้นสูง 35 เมตร จัดเป็นส่วนแสดงพรรณไม้ในเขตป่าดิบชื้น ซูเปอร์ทรีส์ (Supertree Grove) โครงสร้างเลียนแบบต้นไม้ขนาดใหญ่ มีความสูง 25-50 เมตรหรือเทียบเท่ากับอาคารที่มีความสูง 9-16 ชั้น จำนวน 18 ต้น ออกแบบมาให้เป็นสวนแนวตั้งขนาดใหญ่ (vertical garden) ที่ปกคลุมด้วยไม้เลื้อยเขตร้อน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินบนทางเดินลอยฟ้าที่เชื่อมระหว่างซูเปอร์ทรีส์แต่ละต้น เพื่อชมวิวสวนจากมุมสูง รวมทั้งชมการแสดงแสง สี เสียงได้ในยามค่ำคืน เป็นต้น

ภาพจาก <https://travel.thaiza.com/foreign/380549/>

ประเทศจีน ในเมืองจินหัว มีการออกแบบพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังเช่น ในสวนสาธารณะ Yanweizhou มีการออกแบบและจัดสร้างขึ้นให้รองรับลมมรสุม โดยประยุกต์ใช้พืชพรรณที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นบริเวณน้ำท่วมถึง พืชพรรณที่นำมาใช้เป็นพืชพื้นถิ่นที่ทนต่อน้ำท่วมขัง มีความหลากหลาย จึงมีส่วนช่วยชะลอการไหลของน้ำในฤดูน้ำหลาก รวมทั้งช่วยลดซับแระธาตุจากตะกอนที่ไหลมากับน้ำ ส่งผลให้สวนแห่งนี้ไม่ต้องการการดูแลเช่นสวนทั่วไป นอกจากนั้น ยังลดการลาดพั้งคอนกรีตเพื่อช่วยรักษาระบบนิเวศริมลำน้ำ ในขณะที่ผู้คนยังสามารถใช้ประโยชน์และสัมผัสธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิดบนกลิ่นอายของวัฒนธรรมแดนมังกร

Singapore: Although it is a city state nation with limited spaces, Singapore dedicated 101 hectares (1 million m²) of land to build a natural park, Garden by the Bay, which composes of botanic gardens, attracting thousands of tourists. The new green space features with beautiful and distinctive plants. Garden by the Bay consists of many popular places such as Bay South Garden; showcasing the plants from Mediterranean and subtropical climate inside the Flower Dome, The Cloud Forest; containing 35-meter tall mountain and replicating the tropical mountainous climate and evergreen forests, The Supertrees; 18 large tree-like structures were designed and built as a 25 to 50-meter vertical garden (9 to 16 storey building). With the elevated walkways, connecting each tree and providing spaces, visitors can enjoy the surrounding in panoramic aerial view, while watching the Garden Phapsody show at night.

Jinhua City, China: Yanweizhou Park was designed based on the concept of climate change resilient landscape. It was constructed and built as a riparian wetland for monsoon floods adaptation. In the park, plants and vegetation were selected based on the suitability with the wetland dynamic and topography. In which, the diverse water resilient species were chosen to reduce the impact of water velocity in flood season and to absorb minerals from sediments that flown along. Thus, no special cares are needed: watering or fertilizing. Moreover, the wetlands plants also help support the concrete walls, preventing the bank erosion and conserving the coastal ecosystems. Yanweizhou Park daily receives thousands of visitors, who come to experience the world of nature and expect to touch the eastern cultures of China in closer aspects.

ประเทศสหรัฐอเมริกา ในซานฟรานซิสโก มีการสร้างถนนที่ชื่อว่า ลอมบาร์ด สตรีท (Lombard Street) เป็นถนนที่คดเคี้ยวมากที่สุดอีกแห่งหนึ่ง มีรูปถนนเหมือนตัว S แบบหักศอกในแนวดิ่ง ความชัน 40 องศา สร้างในปี ค.ศ. 1922 เพื่อเชื่อมถนนไฮด์ (Hyde Street) กับถนนลีเวนเวิร์ท (Leavenworth Street) สองข้างถนนมีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอกที่มีสีสันสวยงาม มีการจัดสร้างบันไดสำหรับคนเดินสองข้างทาง เพื่อช่วยให้เดินชมบริเวณโดยรอบของถนนนี้ได้ รวมทั้งมีการจัดบริเวณสำหรับขายของที่ระลึก ด้วยภูมิทัศน์ที่แปลกตา ถนนแห่งนี้จึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอีกแห่งหนึ่ง และในบางครั้งถนนแห่งนี้ได้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นที่ทำกิจกรรมของนักเรียน จึงนับเป็นการใช้ประโยชน์ของถนนและพื้นที่สีเขียวได้อย่างคุ้มค่า

ภาพจาก <http://www.sfgate.com/bayarea>

นอกจากการเลือกใช้พืชพรรณให้เหมาะสมกับระบบน้ำเพื่อประหยัดงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาดังที่กล่าวมาแล้ว เรายังสามารถประยุกต์ใช้พืชพรรณเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพอากาศ หรือช่วยลดและบรรเทามลพิษได้เช่นกัน อาทิ การปลูกต้นไม้ตระกูลสนและต้นไม้ประเภทไม้ผลัดใบ ที่มีใบหยาบและมีขน ซึ่งช่วยดักจับฝุ่นละออง ปลูกต้นไม้ใหญ่และไม้พุ่มที่มีใบเรียบและกว้างเพื่อประสิทธิภาพในการดูดซับไนโตรเจนไดออกไซด์และโอโซน หรือปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาในลานจอดรถ เพื่อลดการปล่อยสารประกอบอินทรีย์ระเหย รวมทั้งการจัดทำพื้นที่สีเขียวแนวตั้งหรือกำแพงสีเขียวในถนนที่แคบ มีการจราจรหนาแน่น และสองข้างทางที่เต็มไปด้วยอาคารสูง เพื่อช่วยระบายมลพิษทางอากาศจากถนนและทำให้ถนนเป็นถนนสีเขียว มีความร่มรื่น ซึ่งหลายเส้นทางในประเทศไทยมีการดำเนินการในรูปแบบดังกล่าว และเมื่อถึงฤดูกาลที่เหมาะสมพืชพรรณแต่ละประเภทก็จะผลิดอกให้เห็นอย่างงดงาม สามารถใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว ส่งเสริมการปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพได้อีกทางหนึ่ง

ภาพจาก <http://www.sbatravel.co.th/>

San Francisco, USA: A Lombard Street is known as the most crooked street in the world with its 40° vertical S-shaped road. Lombard Street was built in 1922 as a one-way block on Russian Hill, linking Hyde and Leavenworth Streets. On both sides of the streets and walkways designed for pedestrian safety, trees and colorful flowers bloom all year round. In addition, there is an area for selling souvenirs. With a unique landscape, Lombard Street becomes another major tourist attractions. Sometimes, this street is used as an outdoor classroom for students. Thus, Lombard Street is one of the green space successes, the green area that has been fully and sustainably utilized.

ภาพจาก <http://www.sfgate.com/bayarea>

Besides, the choice of plant selections is also crucial which must be based on plant's suitability and compatibility. In order to save maintenance costs and gain higher benefits, we can also apply plants and vegetation that could help improve the air quality and pollution reduction. For examples, growing pine trees and deciduous trees, dust can be trapped by their rough and hairy leaves. Growing larger trees and shrubs, nitrogen dioxide and ozone can be absorbed by their smooth and broad leaves. Planting trees with big shades in a parking

lot, also help reduce the emissions of volatile organic compounds (VOCs). Including, in a narrow road, where congested with heavy traffic and dense with tall buildings, by constructing a vertical garden or green wall, it can help removing air pollutants, and making the roads cleaner and greener. Many routes in Thailand are built by this concept. And when it comes to the right season, flowers will bloom beautifully, making the roads as a route for tourism, promoting healthy activities such as cycling.

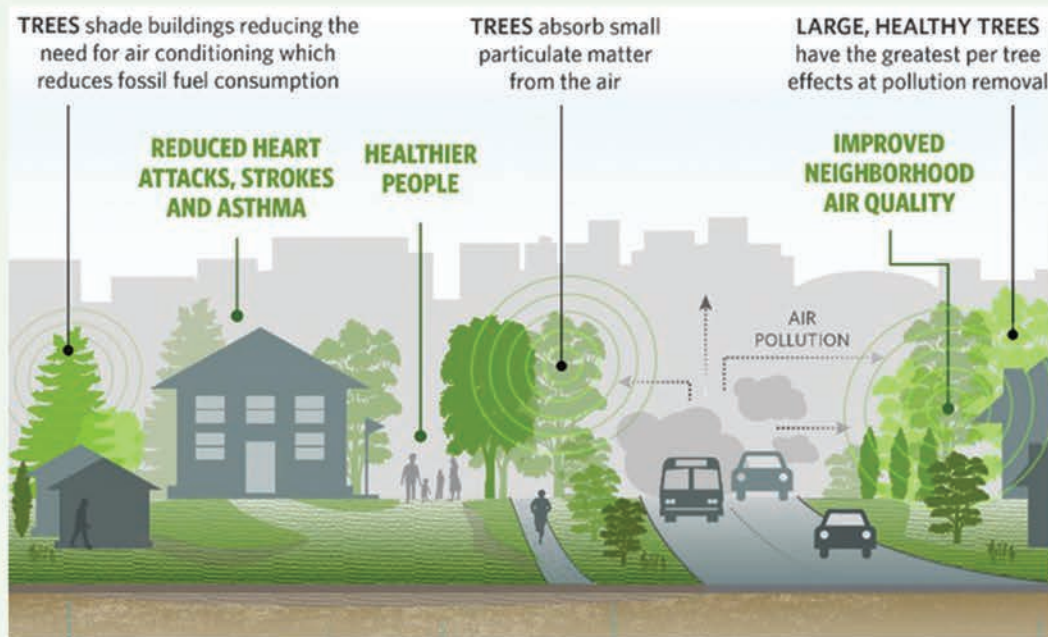
ที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมือง โดยอาศัยแนวความคิดการออกแบบและการจัดการเชิงสร้างสรรค์ที่คำนึงถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการเลือกใช้พืชพรรณที่มีความเหมาะสม รวมทั้งการรู้จักใช้ประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวที่จัดสร้างขึ้น พื้นฟูขึ้น หรืออนุรักษ์ไว้เพื่อส่งเสริมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมควบคู่ไปกับการจัดการ

สิ่งแวดล้อม ซึ่งหากภาคส่วนต่างๆ เห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของพื้นที่สีเขียว และส่งเสริมให้เกิดการขยายแนวความคิดเหล่านี้ให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ก็จะส่งผลให้เมืองและชุมชนของประเทศไทยกลายเป็นเมืองที่น่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความร่มรื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

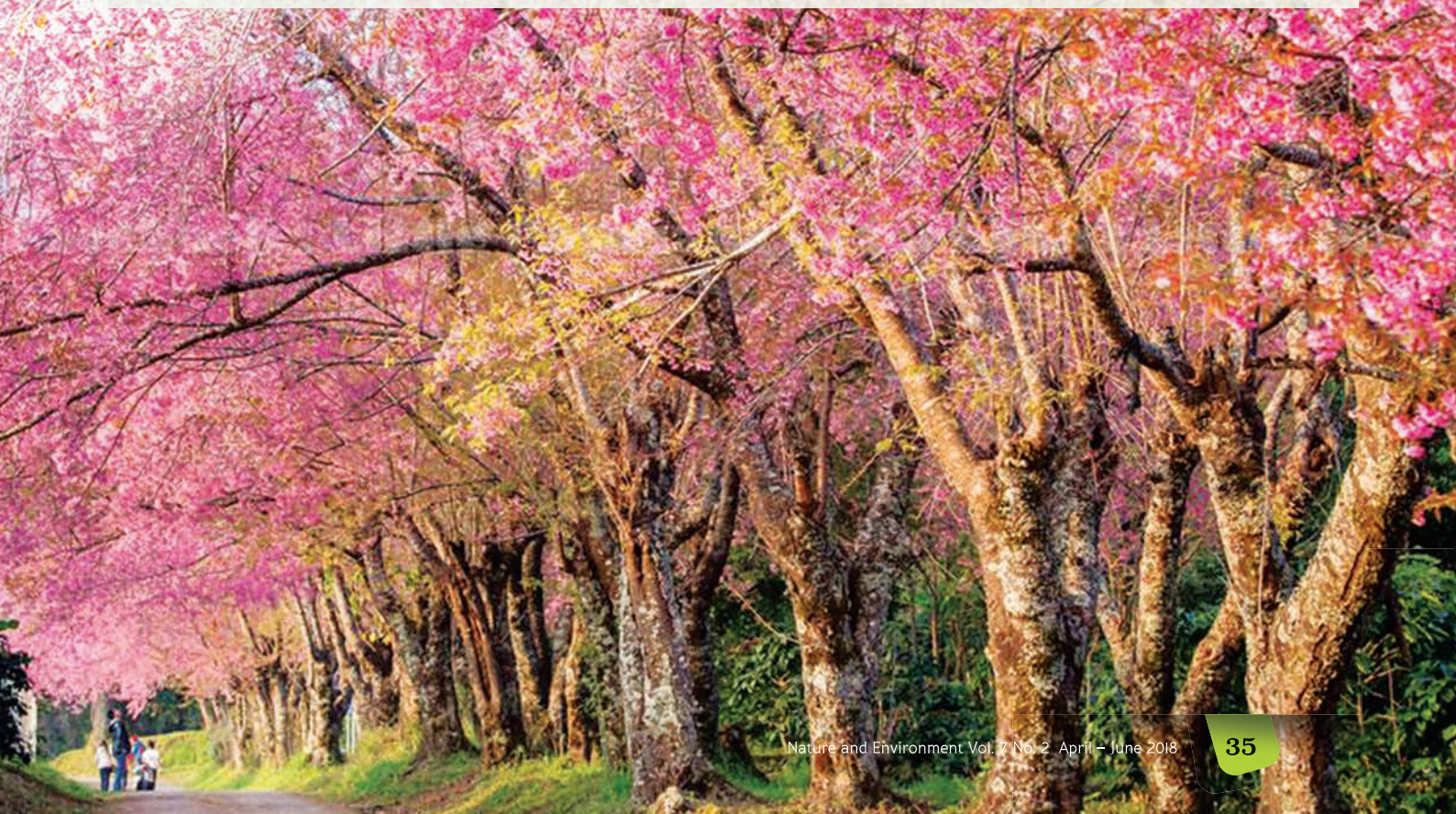
- คณะกรรมการการท่องเที่ยวสิงคโปร์. (2561). *Passion Made Possible*. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.visitsingapore.com>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2555, 6 ตุลาคม). "การ์เดน บาย เดอะ เบย์" มหัศจรรย์...สวนสวรรค์ริมอ่าว. ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.thairath.co.th/content/296189>
- มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย. (2559). วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ. 2559. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/issue/view/5111>
- สถานเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ประจำประเทศไทย, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, และเทศบาลนครเชียงใหม่. (2553). บทที่ 2 ประโยชน์ของพืชพันธุ์ในเมือง. ใน *เมืองสีเขียว การบรรเทาผลกระทบทางอากาศสำหรับเมืองเชียงใหม่* (น.17). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2555). ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล สถานการณ์ และทัศนคติของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 และปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน 5 ปีข้างหน้า. ใน *แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2555-2559* (น.13). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Turenscape. (2018). *Landezine: A Resilient Landscape: Yanweizhou Park in Jinhua City* by Turenscape. Retrieved May 5, 2018, from <https://www.turenscape.com/en/news/detail/329.html>

Air pollution mitigation from Green Walls

Aforementioned, it was just parts of the benefit that we can gain from increasing urban green spaces. Based on the concepts of the design and creative management, which take nature and environment as one of the priorities. With the suitable plant selections and the applications, green spaces could be built restored and preserved, promoting the economy,

society and cultures alongside the environmental management. If every sector are aware of how important and what kinds of benefits that we can gain from urban green spaces, the ideas can be widespread. Cities in Thailand will become a livable place. People will have better quality of life and live in a good environment with promising future.

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

ผักไหมโมเดล : ต้นแบบชุมชนสานพลังประชารัฐ

โดย กองบรรณาธิการ

ข้าว จัดเป็นแหล่งคาร์โบไฮเดรตที่มนุษย์ใช้สร้างพลังงานในการดำรงชีวิตมาเป็นเวลายาวนานกว่า 5,000 ปี ซึ่งมีหลักฐานจากเมล็ดข้าวที่เป็นส่วนผสมของดินที่ใช้ปั้นเครื่องปั้นดินเผาวัฒนธรรมบ้านเชียง ตำบลบ้านโคก อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จึงไม่น่าสงสัยที่ประเทศไทยจะมีพิธีกรรมต่างๆ ในการปลูกข้าว อาทิ พิธีรับขวัญแม่โพสพ พิธีสู่ขวัญข้าว พิธีเสี่ยงทาย น้ำฝนหรือประเพณีลงแขก จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าคนไทยมีความผูกพันกับการปลูกข้าวจากรุ่นสู่รุ่นสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่เมื่อยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง ข้าวไม่ได้เป็นเพียงอาหารจานหลักที่มีอยู่ทุกมื้อบนโต๊ะอาหารของคนไทยเท่านั้น แต่กลายเป็นสินค้าการเกษตรส่งออกที่ทำรายได้ให้ประเทศปีละหลายพันล้านบาท สืบเนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศของไทยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เอื้อต่อการเพาะปลูกและการทำเกษตรกรรม โดยในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกข้าวถึง 154,434 ล้านบาท หากแต่ตัวเลขรายได้ผลผลิตการส่งออกข้าวไม่ใช่ตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการเพาะปลูกของเกษตรกรไทย เพราะเกษตรกรกลับต้องพบเจอกับปัญหารอบด้าน ไม่ว่าจะเป็น

ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ดินเสื่อมคุณภาพจากการใช้สารเคมีเป็นเวลานาน จากภัยธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งเกษตรกรยังขาดความรู้ในการปรับตัวและจัดการกับปัญหา เนื่องจากการทำเกษตรกรรมต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ตั้งแต่ปุ๋ยบำรุงดิน ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช หรือเครื่องจักรกล ประกอบกับมีกระบวนการผลิตในรูปแบบที่ต่างคนต่างทำ จึงไม่สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางหรือโรงสีได้ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรแย่ลง เกิดภาวะหนี้สินและปัญหาความยากจน รวมถึงปัญหาสุขภาพที่รุนแรง ไม่ต่างจากกลุ่มชาวนาในตำบลผักไหม อำเภอยะยง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ต้องเผชิญกับปัญหาเหล่านี้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

Phak Mai Model: Pracharat Community

By Editorial Board

Rice is a source of nutrition for most Thai citizens over 5,000 years. There are evidences of rice husk that were used as a soil mixture for pottery works in Ban Chiang Culture, Ban Khok Sub-district, Phu Wiang District, Khon Kaen Province. There is no doubt that Thailand has rituals in process of growing rice such as Rice Goddess Worship, calling the spirit of the Rice Goddess, the ceremony to forecast amount of rainfall, and the tradition of joint rice harvesting. This is to confirm that Thai livelihood has been tied closely to rice farming from generation to generation. Rice has become the key export of agricultural products, owing to the fact that most of Thailand geographical terrain is flood plain which is appropriate for growing rice and

practicing agricultural activities. In 2016, the export value of milled rice was 154,434 million baht. Despite the high figure of sale revenue, it is not an indicator for the success in the rice cultivation of Thai farmers because the farmers have always been facing various problems; low agricultural production, high production costs, soil deterioration as a result of the persistent use of chemicals for a long period of time, increasing in severe natural disasters, as well as farmer's lack of knowledge to deal with problems. Moreover, dependence on external production factors, such as utilizing commercial fertilizers, pesticides, and herbicides, or even hiring outside labors and machines, lead to lacking of negotiating power with middleman. These disadvantages affect many other concerning issues, such as debt crisis, poverty, as well as poor health issues. All of these concerns are not far from what farmers in Phak Mai Sub-district, Huai Thap Than District, Sisaket Province have encountered and experienced in these years.

ยกระดับแนวคิด ร่วมพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

เกษตรกรในตำบลผักไหม ได้รวมตัวกันระดมความคิดและปรึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนพบว่าต้นทุนการผลิตสูง คือ อุปสรรคที่สำคัญ เพราะเกษตรกรต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกต่างๆ ทำให้ตกผลึกความคิดร่วมกันว่า “ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นของเรา เราต้องแก้ไขปัญหาด้วยตัวของเราเอง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นพัฒนาไปสู่ “ตำบลแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเชิงบูรณาการ เพื่อการจัดการตนเองตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้สมาชิกในชุมชนอยู่ดีกินดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น ในระยะแรก ปี พ.ศ. 2541 เกิดการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ และยกระดับเป็นวิสาหกิจชุมชน ชื่อว่า “กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลผักไหม” ในเวลาต่อมา โดยมี นายไพฑูรย์ ผางคำ เป็นประธานกลุ่ม และมีแนวคิดที่สำคัญของกลุ่ม คือ การไม่ทำอะไรเกินตัว อยู่อย่างพอเพียง สร้างภูมิคุ้มกัน ทำให้พวกเขาสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพันธุ์ข้าว การปรับปรุงบำรุงดินจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้มาตรฐานสากล จึงทำให้เกษตรกรในตำบลผักไหมสามารถพัฒนาฝีมือของพวกเขาให้กลายเป็นแหล่งทำกินที่สร้างรายได้ ทำให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถพึ่งพาตัวเองได้

ผักไหมโมเดล: ชุมชนต้นแบบสานพลังประชารัฐ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ รวมตัวกันจนมีจำนวนสมาชิกถึง 248 ราย พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 3,780 ไร่ ซึ่งทางกลุ่มได้สร้างระบบการบริหารจัดการการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับดำเนินการตามนโยบายเกษตรกรรมแปลงใหญ่ของรัฐบาล ซึ่งเป็นการให้เกษตรกรเกิดระบบบริหารจัดการร่วมกัน ทำให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองสูงขึ้นและเป็นผู้กำหนดทิศทางของราคาผลผลิตได้เอง ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนแข่งขันในตลาดได้ เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพและปริมาณของผลผลิตทางการเกษตร โดยโครงการดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน และรับผิดชอบ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนอย่างบูรณาการจากภาคเอกชนที่ให้เงินทุน ให้ความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาด รวมถึงภาคการศึกษาที่สนับสนุนข้อมูลวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร ซึ่งจะเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการร่วมคิดกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ร่วมวางแผนการผลิต แผนการตลาด ร่วมลงมือทำโดยเน้นการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และมีคณะทำงานที่ช่วยพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการรับฟังความคิดเห็น และกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดรับกับนโยบาย “ประชารัฐ” ของรัฐบาล

Upgrade the Idea, Collaboratively Turn Threats into Opportunities

Farmers in Phak Mai Sub-district brainstormed and discussed for solutions to the arisen issues. They found that the key obstacle was high production costs because of external production inputs. As a result, they commonly agreed that “the arisen problems belong to us, we need to solve it within.” It was the starting point to the establishment of the “Sub-district of Learning and Integrated Development for Self-administration based on Sufficiency Economy Philosophy” with an aim to uplift the community’s well-beings and increase the income. In 1998, the farmers were gather into a small group, which later developed into a community enterprise, known as “Phak Mai Sub-district Community Enterprise for Rice Seed Promotion and Production,” chaired by Mr. Paitoon Phangkhram. The key concept of the group is moderation in rice production, living sufficiently and building the self-immunity for community protection from the arising internal and external changes. The Phak Mai Sub-district Community Enterprise successfully overcome the problems and obstacles; developing rice species, improving soil quality, and enhancing production efficiency to meet global standard. Consequently, the farmers in Phak Mai Sub-district are capable of developing their own agricultural areas and thus receiving more revenues, leading to better quality of life and self-reliability.

Phak Mai Model: Pracharat Community

The community enterprise consists of 248 members with the total rice farming area, 3,780 rai (6.048 km²). The group has developed an effective management and administrative system, in accordance with large agricultural area policy of the government, which aims to form farmer’s collaboration. By using a farmer-centered approach, it helps to create stronger negotiation power for the farmers; reducing production costs, increasing productivity, and standardizing quality of agricultural production for export, leading to the sustainability of quality development and increasing productivity. The Ministry of Agriculture and Cooperatives is a focal point for project coordination. In addition, private sectors provide supported funds and education in marketing administration and management knowledge. The educational sector also participates in providing research information and developing agricultural technology. As a result, the community enterprise is formed based on the participation of all relevant parties, including public sector, private sector, and community, in brainstorming and determining clear goals, cooperating on setting productions and marketing plans, on the basis of supportive relationship. There is also a working group that helps run the process systematically through public participation and setting the project implementation plans in accordance with the government’s “Pracharat” policy.

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

การประสานการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ นั้น หน่วยงานภาครัฐจะช่วยอบรมความรู้ด้านการผลิตกับเกษตรกร โดยมีกระบวนการในการควบคุมการผลิตให้ได้ตามมาตรฐานการผลิต มีการถ่ายทอดความรู้จากเกษตรกรอำเภอให้แก่สมาชิกเกษตรกร มีทีมผู้จัดการแปลงภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ยึดถือหลักคุณธรรม พร้อมทั้งมีการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการสร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชนพลังเกษตรสร้างสุขสยามคูโบต้า ซึ่งเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้กับกลุ่มเกษตรกร สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิต เช่น ให้บริการเพื่อบริหารจัดการน้ำ และตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อการเพาะปลูกที่เหมาะสม รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ได้ศึกษากลไกความสำเร็จที่ได้จากชุมชนผักไหม อาทิ การไหลบดต่อซังหลังฤดูเก็บเกี่ยว การปลูกพืชเพื่อทำปุ๋ยพืชสดเพื่อช่วยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และเปลี่ยนมาทำนาดำและนาหยอด รวมถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ได้ทำการต่อยอดและขยายผลโครงการเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน เช่น เมื่อว่างจากการทำนาก็จะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกผักเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมรายได้ หรือการสร้างผลิตภัณฑ์ไว้อย่าง เช่น ข้าวอินทรีย์ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง กระเจี๊ยบแห้ง และน้ำนมข้าว เป็นต้น จึงถือได้ว่าโครงการ

ดังกล่าวนี้ เป็นชุมชนต้นแบบ สานพลังประชารัฐ (ผักไหมโมเดล) ที่ได้รับการสนับสนุนและบูรณาการจากทั้งหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร และหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืนตามหลักการบริหารตามแนวประชารัฐ และได้รับรางวัลต่างๆ เป็นเครื่องการันตี ความสำเร็จ เช่น รางวัลต้นแบบการปลูกข้าวแปลงใหญ่ ระดับประเทศ รางวัลการรวมกลุ่มเกษตรกรดีเด่น รางวัลการรักษาพันธุ์ข้าวดีเด่น เป็นต้น

บทสรุป

จากความมุ่งมั่นและตั้งใจของเกษตรกรในชุมชนแห่งนี้ ในการพัฒนาผืนนาของพวกเขาเข้าสู่ระบบนาแปลงใหญ่ตามนโยบายของรัฐบาล ถือได้ว่าประสบความสำเร็จทั้งด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาคุณภาพผลผลิต แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน โดยการร่วมกันคิดวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์ ส่งผลให้สมาชิกทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเป็นกลุ่ม และลดข้อขัดแย้ง มีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะเดียวกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มตลอดเวลา ทำให้เกิดการสานพลังความร่วมมือในการสนับสนุนและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง เป็นก้าวที่สำคัญของประเทศในการพัฒนาสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิข้าวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2549). จุดกำเนิดและประวัติข้าวไทย. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561, จาก http://www.thairice.org/html/aboutrice/about_rice1.htm

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. (2560, มกราคม). สรุปสถานการณ์ส่งออกข้าว และคาดการณ์. ข้าวสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561, จาก <http://www.thairiceexporters.or.th/Press%20release/2017/TREA%20Press%20Release%20-%20JAN%202017%20-%2031012017.pdf>

As for the coordination of the community enterprise, public agencies play an important role in educating farmers in production control process to ensure the product quality and standard. Information and knowledge have been sharing to the farmers by district agriculturalists. A management team is working under good line of virtue. Private sector supports the construction of the community learning center “From Agricultural Power to Happiness by Siam Kubota,” which provides technological knowledge in water management systems and supportive services such as the soil testing services and etc. In addition, the learning center is opened for everyone, represented the success of Phak Mai community with many projects and examples that the farmers can learn from such as using old rice stalks to replenish the soil organic matters and nutrients after harvest season, growing green manure plants, using fertilizers based on soil analysis, or even changing rice cultivation techniques to rice transplanting and dropping techniques. The community enterprise has also expanded the project, building up a sustainable community. When farmers are free, they are encouraged to plant vegetables and raise livestock to earn extra incomes, or to develop new products for sales, such as organic rice, green beans, soybeans, dried okra and rice milk, etc. Phak Mai Model is worked under the Pracharat mechanism. It was supported and integrated by government agencies, private sector, farmers and other related organizations, in developing sustainable production based on the principle of Pracharat mechanism. The project was awarded with many prizes as the guarantee of success, such as the Large Area Rice Cultivation Award, the Outstanding Award for Farmers Integration, the Best Rice Species Conservation Award, etc.

Summary

With the commitment and determination of the farmers in Phak Mai community, developing their rice fields into large-scale rice farming in accordance with the government policy, the successful production, marketing and producing quality development have represented the model of participatory management. All members have been sharing their ideas, plans works, solutions, and finally earning the benefits altogether. As a result, all members have developed a positive attitude toward teamwork and reducing conflicts within. Knowledge has been shared from generation to generation with the promotion of local wisdoms. At the same time, their exchange and learning within the group leads to stronger cooperation in supporting and strengthening the foundations of the economy. This is an important step for the country development toward sustainability.

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

25 ปี กองทุนสิ่งแวดล้อม สานพลังประชารัฐ

โดย รพีพร ชันโอฬาร

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดเริ่มต้นของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมได้ถูกกลดลำดับความสำคัญ ในระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติขาดการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของทั้งคน สัตว์ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและความคิด ทำให้การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความซับซ้อน และท้าทายมากขึ้น มาตรการจัดการสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ จึงได้ริเริ่มขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประกาศเขตควบคุมมลพิษและพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อการกระจายอำนาจให้

ท้องถิ่นดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตนเอง การส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดตั้ง “กองทุนสิ่งแวดล้อม” เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้ดำเนินโครงการด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กลไกต่างๆ เหล่านี้ ดำเนินการไปพร้อมๆ กัน และช่วยหนุนเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดพลังในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศให้เกิดความยั่งยืน

Environment and Pollution

The 25th Anniversary of the Environmental Fund: **Pracharat Mechanism**

By Rapeeporn Kunoran

Environmentalist, Professional Level

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

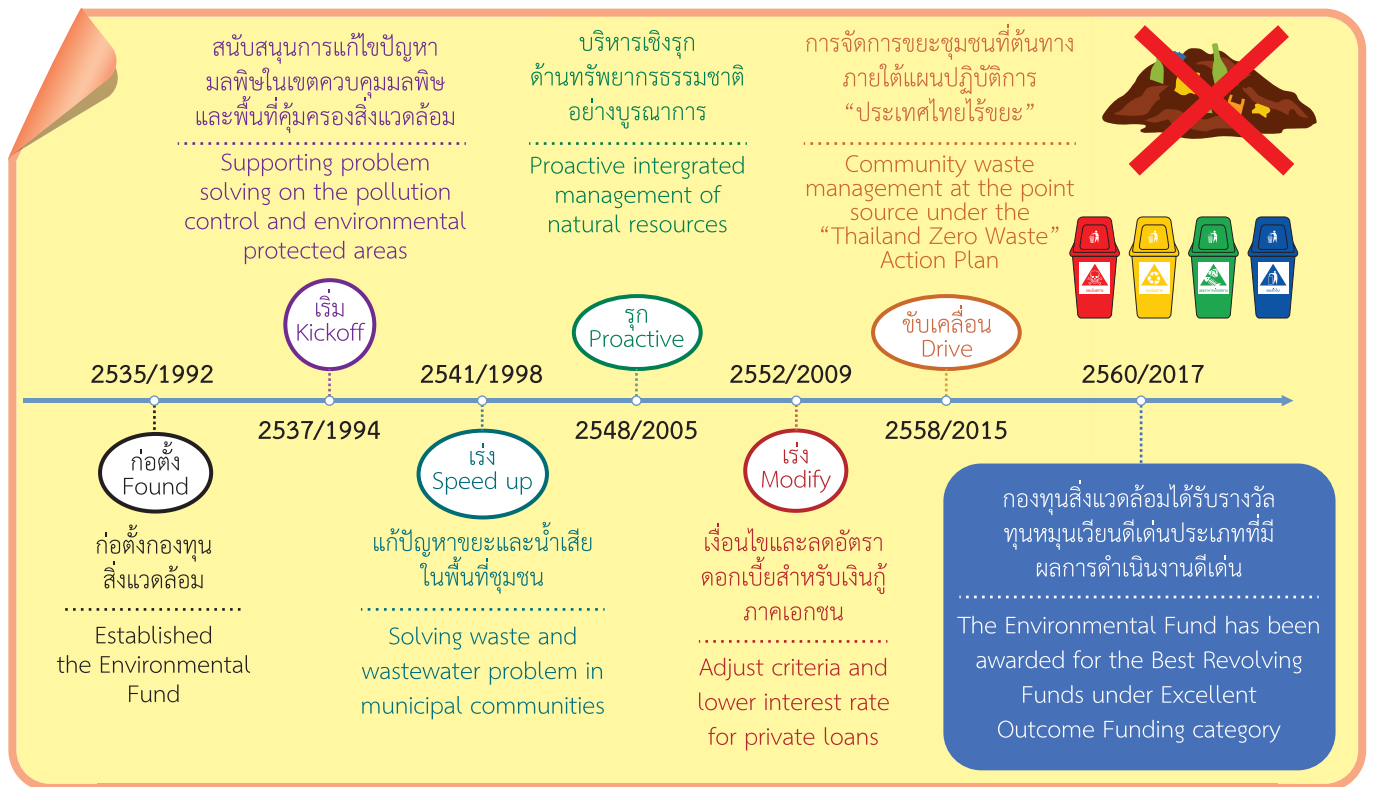

A Beginning of the Environmental Fund

In the middle of a social change and expansion of economy and industry, a preservation of the environment has been given less priority. Over the past 20 years, a natural resource utilization is lack of a proper management, which directly affects the well-being of humans, animals, and the environment. The changes in lifestyles and beliefs of people have increased the complication and challenge to overcome the environmental problems. As a result, many environmental management plans have been established under the Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act, B.E. 2535 (1992). The plans include setting up

environmental quality standard, declaration of pollution control area and environmental protected area, creating an action plan for provincial environmental quality management. In order to allow local administration to perform environmental management in the area, to encourage public and private sectors to participate in enhancement and conservation of environmental quality, the “Environmental Fund” was initiated as a funding resource to support the enhancement and conservation of environmental quality project organized by governmental organizations, private sectors, and community. The collaboration and supports from all sectors could provide a long term conservation and protection of environment in the country.

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

เส้นทางการดำเนินงาน ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ตลอดระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมา กองทุนสิ่งแวดล้อม ร่วมขับเคลื่อนนโยบายของรัฐในการจัดการมลพิษ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในระดับพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการริเริ่มสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษและพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การเร่งแก้ปัญหาขยะและน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนเมือง การบริหารเชิงรุกด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างบูรณาการ การปรับเงื่อนไขและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ภาคเอกชน และการขับเคลื่อนการจัดการขยะชุมชนที่ต้นทาง เพื่อสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความมั่นคงเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนเมือง และประเทศชาติต่อไป

การจัดการขยะชุมชนที่ต้นทาง ภายใต้แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางพระราชรัฐ

โครงการสำคัญที่โดดเด่นโครงการหนึ่งซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุน และมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้ “การจัดการขยะ” เป็นวาระแห่งชาติ รวมถึงได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางพระราชรัฐ ได้แก่ “โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง” ที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน และประชาชน ซึ่งเป็นโครงการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมดำเนินงานสานพลังลดขยะที่ต้นทางร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ กว่า 550 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งได้รับงบประมาณ 400,000 บาท รวมเป็นวงเงินสนับสนุนประมาณ 200 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่เสริมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว

The Environmental Fund Road Map

Within the past 25 years, the Environmental Fund has driven the government policies on local pollution and natural resource management through community participation. The activities include the initiation and supports on finding the solutions of environmental pollution within the pollution control and environmental protected areas, speeding up waste and wastewater problem solving in municipal communities, a proactive integrated management of natural resources, modifying criteria and lowering an interest rate of private loan, and driving a community waste management at the point source. The activities create sustainability in the natural resources and environmental management and as a foundation for future urban, municipal, and national developments.

Community Waste Management at the Point Source Under the “Thailand Zero Waste” Action Plan according to Pracharat Mechanism

One of the prominent projects under a support of the Environmental Fund is the “Promotion of the Community Participation in Waste Separation at the Point Source” project, which is consistent with the government policy on the national “waste management” under the “Thailand Zero Waste” Action Plan according to Pracharat mechanism. The project focuses on collaboration between the government, private sectors, communities, and other relevant organizations. The Environmental Fund has supported over 550 Sub-district Administrative Organizations (SAOs) in the country to proceed a management of waste reducing at the point source, by funding 400,000 baht to each SAO with an overall fund of 200 million baht. Thus, the Environmental Fund is considered as a significant financial mechanism for driving the previously mentioned policy.

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

ผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดได้สูงกว่าเป้าหมายที่โครงการกำหนด ถึงร้อยละ 35 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 50-60 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นก่อนเริ่มดำเนินโครงการ โดยสามารถลดปริมาณขยะอินทรีย์ได้มากที่สุด รองลงมา คือ ขยะรีไซเคิล ทำให้ขยะที่ต้องนำไปกำจัดเป็นขยะทั่วไปและขยะอันตราย เหลือเพียงร้อยละ 20-25 ของปริมาณขยะก่อนเริ่มดำเนินโครงการ นอกจากนี้ คนในชุมชนยังได้รับโอกาสเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและผลส่นพลังในการร่วมมือกันในการคัดแยกและจัดการขยะแต่ละประเภทเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นฐานการเรียนรู้ครัวเรือนต้นแบบ 1 แห่งต่อ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถเป็นวิทยากรของชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย “จังหวัดสะอาด” และแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางประชารัฐ

เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินโครงการได้เป็นผลสำเร็จและเป็นต้นแบบในการนำไปต่อยอด ขยายผล กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้มอบรางวัลเชิดชูเกียรติให้กับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นระดับภาค จำนวน 16 แห่ง และระดับจังหวัด 76 แห่ง ในงาน “25 ปี กองทุนสิ่งแวดล้อม มุ่งมั่น ตั้งใจ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนา” ในปี พ.ศ. 2560 โดยได้รับเกียรติจาก พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานมอบรางวัลดังกล่าว

นอกเหนือจากผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากโครงการของกองทุนสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ผลพลอยได้ที่ตามมาอันมีค่ายิ่ง ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่แต่ละโครงการได้ทุ่มเทในการพัฒนาคน เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม ให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และดูแลตัวเองได้ การริเริ่มสร้างสรรค์บริหารจัดการด้วยตัวเอง ทางภาครัฐเป็นเพียงผู้อยู่เบื้องหลังและให้การสนับสนุน ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลตามแนวทางประชารัฐ และสามารถรับมือกับกระแสการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความสมดุลของมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ อันนำไปสู่การสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศต่อไป

As an outcome of the project, the local administrative organizations could reduce an amount of waste for final disposal by 35% higher than the target of the project, or an average of 50-60% of the waste volume prior to the beginning of the project. Organic waste was the most effective, followed by recyclable waste. As a consequence, there was only 20-25% of the waste volume left for disposal, which were mostly general and hazardous waste. In addition, the local communities had an opportunity to improve their understanding and awareness of the problem as well as to participate in the waste separation as part of the waste management. In particular, one household had been selected as a learning center as well as a representative of the local administrative organization in which its members could delivered the knowledge to the community. This action was consistent with the “Clean Province” policy and the “Thailand Zero Waste” Action Plan according to Pracharat mechanism.

In order to encourage and support the administrative organization, the Environmental Fund had presented honour awards to 16 local

and 76 provincial administrative organizations that could delivered successful and prototype project outcomes at “the 25th Anniversary of the Environmental Fund: Intention and Commitment to Conservation and Development” event, held in 2017. The event was honoured by General Surasak Karnjanarat, a Minister of Natural Resources and Environment as a chairman of ceremony.

In addition to the success in natural resources and environmental management of the projects supported by the Environmental Fund, the outcome revealed an intention of the projects in human development to ensure an ability in problem solving as well as to taking care of oneself, being initiative, and having self-management. Thus, the government can act as a supporter behind the success, which allows full participation of every sector in a well-balanced natural resources and environmental management under the Pracharat mechanism, as well as to be able to adjust oneself to the developments and changes following the Sufficiency Economy Philosophy. Consequently, it would create a balance in natural resources, economy, and society leading to stability, prosperity, and sustainability of the nation.

การจัดที่ดินให้แก่ประชาชน และการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

โดย พิสิทธิ์ ธนะสารสมบุรณ์

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ดินเป็นฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตที่สำคัญของชาติซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด จำเป็นต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าสอดคล้องกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของประชาชน ทั้งด้านที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน การเกษตรกรรม รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ โดยภาครัฐมีอำนาจหน้าที่ในการวางแผนนโยบายและบริหารจัดการที่ดินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อการจัดที่ดินให้แก่ประชาชน ควบคู่กับการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรม โดยมีเป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำหยุดการบุกรุก และเพิ่มพื้นที่ป่า รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ผ่านมายังคงมีผู้ต้อโอกาสและปัญหาการบริหารจัดการที่ดินของรัฐอีกจำนวนมากที่รอคอยการแก้ไข

ที่ดินจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

เดิมรัฐมีนโยบายในการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ โดยให้ประชาชนใช้ก่อสร้างที่อยู่อาศัยและทำเรื่องสวนไร่นาได้ตามกำลังความสามารถ และให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้น ดังปรากฏหลักฐานตามศิลาจารึกในสมัยสุโขทัยและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ยังคงมีการส่งเสริมการใช้ที่ดิน แต่มีการเรียกเก็บภาษีเป็นค่าตอบแทน ดังความปรากฏตามกฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จและกฎหมายตราสามดวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ต่อมาการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ รัชกาลที่ 5 ทรงวางพื้นฐานการจัดที่ดินให้แก่ประชาชน โดยการออกกฎหมายรับรองสิทธิในที่ดินให้ผู้ถือครอง และมีการประกาศให้ออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. 120 รวมทั้งตราพระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. 127 ในสมัยต่อมามีกฎหมายต่อเนื่องอีกหลายฉบับ โดยมีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินออกใช้ ได้แก่ โฉนดสวน โฉนดป่า โฉนดตราจอง โฉนดแผนที่ และโฉนดที่ดิน รวมทั้งกำหนดแบบที่ใช้ในการดำเนินการก่อนออกโฉนดที่ดิน ในลักษณะต่างๆ อาทิ ใบไต่สวน ใบนำ ใบเดินทุ่ง และหนังสืออนุญาตให้เข้า

Land Allocation for Individuals and State Land Preservation and Restriction for Sustainable Land Use

By Pisan Thanasansomboon

Environmental, Senior Professional Level

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

Since land is a limited resource for national production, it needs to be used in a cost-effective manner, in harmony with the ecology and people's way of life, in terms of housing, agriculture, as well as other economic activities. The government has the authority to set up policies and manage the land to maximize efficiency. There are several policies and measures regarding land allocation for individuals, along with State land use prohibitions for equality and fairness. These policies aim to reduce disparity, stop land invasion, and increase forest area, as well as to improve people's quality of life. However, recent developments still remain with several underprivileged and land management issues, awaiting for the government's solutions.

Land : From Past to Present

In the past, the government had a policy on beneficial land use by allowing individuals to build housing and conduct farming based on their own capacity, whereas the land belonged to the users, as evidenced by stone inscriptions from Sukhothai period. In the early Rattanakosin period, the government still promoted land use but collected tax in return, as shown in the absolute law and first Thai enacted law. In

the reign of His Majesty King Chulalongkorn, or King Rama V, the land management of the country had been progressed. His Majestic King Chulalongkorn built up the foundation of land allocation for Thais by enacting the law governing land ownership, including the Land Act Monthon Ayuthia, R.S. 120 (1902) and the Issuance of Title Deed Act, R.S. 127 (1909). Later, several laws had been continuously enacted, which the important documents for land use included farming deed, forest deed, pre-emption certificate title deed, map title deed, and title deed. There was also the determination of forms used for processing before title deed issuance such as land investigating form, plot identification slip, field survey form, and other land reservation permit; land use form and form no.3. These documents were

จับจองที่ดิน ได้แก่ ใบเหี้ยบย่ำ และแบบหมายเลข 3 ซึ่งเป็นคำรับรองจากนายอำเภอว่า ได้ทำประโยชน์แล้ว ตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2479 รวมทั้งหนังสือสำคัญที่ออกให้ในที่ทำประโยชน์แล้ว เช่น ตราจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์แล้ว เป็นต้น ต่อมา มีการยกเลิกพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินฯ เนื่องจากมีกฎหมายว่าด้วยที่ดินอยู่หลายฉบับที่สมควรจะนำมาประมวลไว้ในที่เดียวกัน และปรับปรุงใหม่ให้รัฐดำเนินการจัดที่ดินโดยกว้างขวางเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน จึงได้ตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 (ใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2497) เพื่อการจัดที่ดินให้แก่ประชาชน และการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการจัดการเกี่ยวกับที่ดิน อื่นๆ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“ก่อนอื่น จำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับที่มาของที่ดินที่จะนำมาจัดที่ดินให้แก่ประชาชน และการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ คือ การจำแนกประเภทที่ดิน (land classification) ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน ได้ทำหน้าที่จำแนกประเภทที่ดินของรัฐ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) ที่ดินของรัฐส่วนใดที่จะจัดให้แก่ประชาชน โดยยกเลิกหรือจำแนกออกจากเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นที่ดินจัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมและเพื่อใช้

ประโยชน์อย่างอื่น และ (2) ที่ดินส่วนที่จะสงวนหวงห้ามรักษาไว้เป็นป่าไม้อารของชาติ เพื่อประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งการจำแนกประเภทที่ดินดังกล่าว ดำเนินการตามมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (เดิม) และดำเนินงาน จนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2526” และเมื่อจำแนกประเภทที่ดินตามกระบวนการแล้ว จะมีการมอบที่ดินฯ ให้หน่วยงานรับไปดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ประชาชนหรือการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐตามกฎหมายต่อไป

การจัดที่ดินให้แก่ประชาชน และการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ

การจัดที่ดินให้แก่ประชาชน แบ่งเป็น 2 รูปแบบหลัก ได้แก่ (1) การจัดที่ดินแบบมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และ (2) การจัดที่ดินแบบไม่มีกรรมสิทธิ์

1. การจัดที่ดินให้แก่ประชาชนแบบมีกรรมสิทธิ์ ในที่ดิน ที่ดินที่จะนำมาจัดให้ประชาชนต้องเป็นที่ดินของรัฐประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า ตามมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และต้องไม่เป็นที่ดินสงวนหวงห้ามของทางราชการ ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2480 มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในเขตที่ดินหวงห้ามในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยรัฐเป็นผู้พิจารณากำหนดที่ดินให้คนจับจองและมีหน้าที่ช่วยเหลือด้านปัจจัยพื้นฐาน ต่อมา มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินอีกหลายฉบับ และปัจจุบันยังคงบังคับใช้อยู่ คือพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ในรูปแบบนิคมสหกรณ์ ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (ก.ส.น.5) และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในรูปแบบนิคมสร้างตนเอง ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเอง (น.ค.3) เมื่อสมาชิกนิคมฯ ดำเนินการครบตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข สามารถนำเอกสารดังกล่าวไปขออนุญาตที่ดินได้ต่อไป นอกจากนี้ การจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในการออกใบจองให้ราษฎรในโครงการจัดที่ดิน

certified by a district chief officer that the land has been used under the Issuance of Title Deed Act (No. 6), B.E. 2479 (1936), including other documents issued for used land, such as preemption certificate stamped and etc. Later, the Issuance of Title Deed Act was revoked due to the reason that there were several land-related laws and they should be consolidated and improved to allow the government to be more extensively in managing land for the benefit of the country and the people. Therefore, the Act Promulgating the Land Code, B.E. 2497 (1954) (effective on December 1st, 1954) has been enacted for individual's land allocation and State land use prohibitions, as well as of the specification of criteria, and other land management procedures in accordance with the Land Code.

First, we need to understand key foundations regarding the sources of land that is allocated to individuals, and State land preservation and restriction. Land classification has been implemented since 1959. The Land Classification Committee is responsible for classifying State lands under the Cabinet's approval. Land can be classified into 2 main types, which are

(1) State lands that can be allocated to individual by revoking of or separating from forest area under the Cabinet's resolution for agricultural and for other uses, and (2) lands that are preserved and restricted as permanent national forests to be declared as national reserved forest or national park, etc. This type of classification had been implemented pursuant to Section 7 of the Act Promulgating the Land Code and has been implemented until present in accordance with the Land Development Act, B.E. 2526 (1983). After the lands are properly classified, they will be transferred to relevant organizations to allocate to individuals or to declare as the government's prohibited land further by laws.

Land Allocation for Individuals and State Land Preservation and Restriction

Land allocation for individuals consists of 2 key patterns, which are (1) land allocation with land ownership, and (2) land allocation without land ownership.

1. Land allocation with land ownership: The lands that will be allocated to individuals must be State lands classified as a waste land under Section 1304 (1) of the Civil and Commercial Code, and it must not be government's prohibited areas. This allocation was first implemented in 1937 through the enactment of the Act on the Establishment of Cooperatives Settlement in Prohibited Land in Chiang Mai Province. The government is responsible for land reservation, as well as for providing fundamental inputs. Later, several land management laws were enacted. The law that has been effective until now is the Allotment of Land for Living Act, B.E. 2511 (1968) implemented by the Department of

ผืนใหญ่ ตามมาตรา 27 และการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยตามมาตรา 33 ซึ่งการจัดที่ดินดังกล่าวอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ชื่อย่อว่า คจช. ซึ่งเป็นองค์กรการจัดที่ดินที่สำคัญ จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 14 และอาศัยอำนาจ ตามมาตรา 20 มีหน้าที่วางนโยบายการจัดที่ดิน อนุมัติโครงการจัดที่ดิน และควบคุมการจัดที่ดินของทบวงการเมือง เดิมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 และ เมื่อปี พ.ศ. 2545 มีการปฏิรูประบบราชการ จึงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และให้กองงานเลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ มาเป็น “กองบริหารจัดการที่ดิน” สังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการฯ

2. การจัดที่ดินให้แก่ประชาชนแบบไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินที่นำมาจัดแบบไม่มีกรรมสิทธิ์ เป็นที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ โดยรัฐดำเนินการเพื่อการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่มีราษฎรครอบครองและการจัดระบบการใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงว่าง โดยการอนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยทำกินในที่ดิน แบ่งได้ 2 กรณี

กรณีแรก คือ การจัดที่ดินแบบไม่มีกรรมสิทธิ์อาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะ แบ่งออกเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่

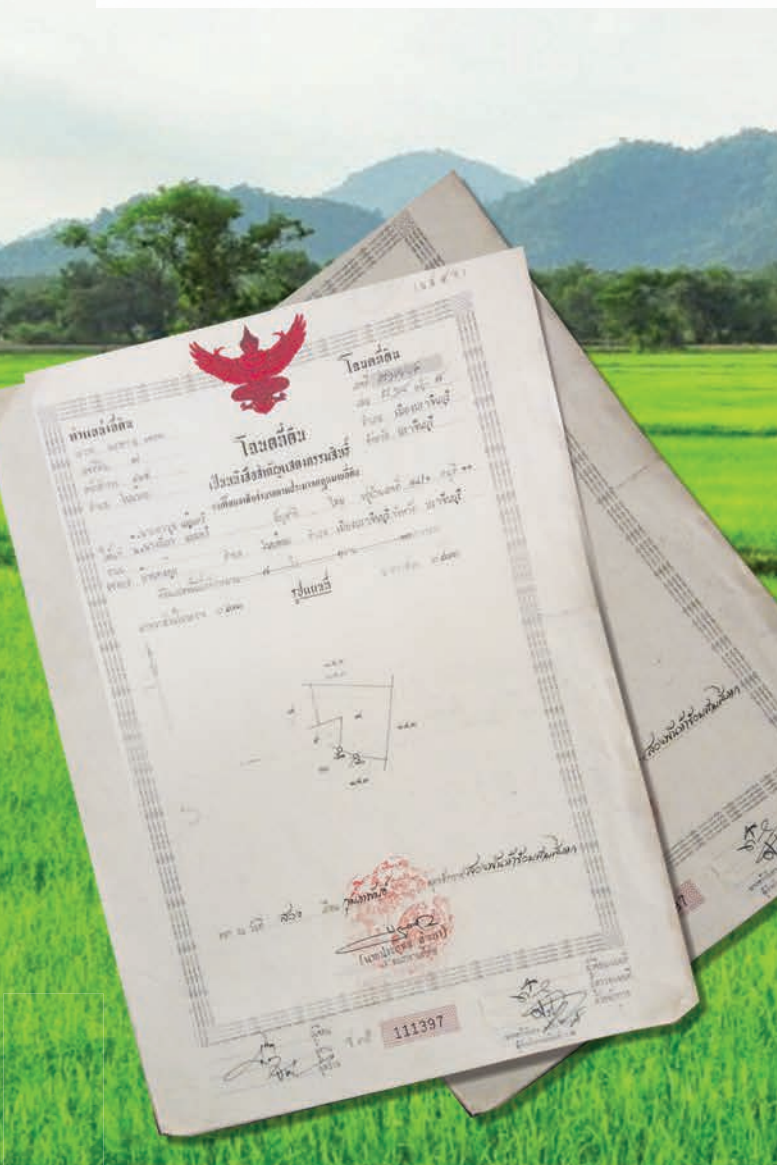
(1) การจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ออกเอกสารที่ดินในรูปแบบ ส.ป.ก. 4-01

(2) การอนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยออกเอกสารในรูปแบบ ส.ท.ก. (ปัจจุบันหยุดดำเนินการ) และการอนุญาตฯ ในลักษณะแปลงรวมตามแนวทางและกระบวนการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

(3) การจัดให้เช่าที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ในรูปแบบสัญญาเช่า

(4) การนำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่หมดความจำเป็นที่ประชาชนใช้ร่วมกันแล้ว มาอนุญาตให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ตามมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 ในรูปแบบหนังสืออนุญาตให้อยู่อาศัยในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว

(5) การอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินสงวนเพื่อกิจการนิคม ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 และระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเอง พ.ศ. 2534

Cooperative Promotion in the form of Cooperatives Settlement through the issuance of the Land Utilization Certificate (Kor Sor Nor 5), and by the Department of Social Development and Welfare in the form of Self-help Settlement through the issuance of the Land Utilization Permit for Self-settling Estate (Nor Kor 3). When the members of the settlement meet with all requirements and conditions, they can use the previous-mentioned documents to request for a title deed. In addition, there is also the land allocation under the Land Code through the issuance of the reservation form to the members of large land allocation project under Section 27, and the small plot allocation under Section 33, which is under the responsibility of the National Land Committee (NLC), the focal point for land allocation that has been established under Section 14 pursuant to Section 20, and responsible for land allocation policy development, land allocation project approval, and regulating land allocation among government agencies. This committee was previously chaired by Minister of Interior since 1954. However, in 2002 owing to the government reform, Minister of Natural Resources and Environment has been designated as Chairman, and the National Land Committee Secretariat has become "Land Management Division," under the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP), serving as the secretariat of the committee.

2. Land allocation without land ownership: Several types of State land will be allocated to individuals. The government is responsible to manage both lands occupied by people and

waste lands, by authorizing individual's access and utilizations. There are 2 cases as follows:

First Case: The allocation of land without ownership by virtue of specific laws, are classified into 5 main types;

(1) Land allocation in land reform area in accordance with the Agricultural Land Reform Act, B.E. 2518 (1975), with the issuance of land documents in the form of Sor Por Kor 4-01

(2) Permission to live and work in the national reserved forest area in the determined time period in accordance with the National Reserved Forests Act, B.E. 2507 (1964), with the issuance of Sor Tor Kor form (already revoked), and permission in the integrated land form in accordance with the guidelines and procedures under the National Land Policy Committee

(3) Renting in the Ratchaphatsadu Land under the Ratchaphatsadu Land Act, B.E. 2518 (1975) in the form of a leasing contract

(4) The utilization of public land for common uses that was shared by the public but is no longer used to allow the public to utilize under Section 9 of the Land Code, and the regulation of the Ministry of Interior on the Permission of the Public to Utilize State Land, B.E. 2547 (2004), in the form of temporary residence permits

(5) Permission to use in reserved land for settlement in accordance with the Allotment of Land for Living Act, B.E. 2511 (1968) and the Department of Public Welfare's regulation on the Permission of Land Use in Self-help Settlement, B.E. 2534 (1991)

กรณีที่สอง คือ การใช้อำนาจของฝ่ายบริหารหรือมติคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดให้หน่วยงานจัดระเบียบการใช้ที่ดินหรือการจัดที่ดินแบบไม่มีกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน หรือคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ หรือมอบหมายให้หน่วยงานรัฐแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวกับที่ดินในรูปแบบต่างๆ เช่น

(1) มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจำแนกที่ดินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง และนิคมสหกรณ์

(2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2525 มอบให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาเขตพื้นที่จำแนกประเภทที่ดินให้หน่วยงานรับไปดำเนินการตามกฎหมาย และมีให้ขยายพื้นที่โครงการจัดที่ดิน ยกเว้นการปฏิรูปที่ดินและการพัฒนาที่ดิน

(3) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

(4) มติคณะรัฐมนตรี 22 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ คือ การนำที่ดินของรัฐประเภทที่รกร้างว่างเปล่ามาสงวนหรือหวงห้ามเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ ตามมาตรา 20 (4) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2529) ว่าด้วยการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. การสงวนหวงห้ามที่ดินสำหรับใช้ในราชการ ปรากฏความตามพระบรมราชโองการตั้งแต่สมัยอดีตดังที่กล่าวแล้ว พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศที่ดินสงวนหวงห้ามไว้ในราชการ และทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานที่ดินไว้เป็นสาธารณสมบัติสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติกรมการที่ราชพัสดุ ร.ศ. 109 เพื่อรักษาที่ดินของทางราชการ อยู่ในบังคับเสนาบดีพระคลังมหาสมบัติ ทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินที่มีหรือสงวนไว้ในราชการ และปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ปัจจุบันการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุ เป็นไปตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 8 ทวิ ขึ้นทะเบียนที่ดินของทางราชการเป็นของทบวงการเมือง หรือให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อส่วนราชการหรือทบวงการเมืองได้เข้าใช้ประโยชน์แล้ว ที่ดินที่หวงห้ามนั้นก็จะเป็นที่ราชพัสดุ

2. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรมป่าไม้และตรากฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้หลายฉบับ ซึ่งเป็นการสงวนป่าของประเทศตามหลักการสมัยใหม่ โดยมีเหตุผลความปรากฏว่า “การสงวนป่าเพื่อให้เป็นสมบัติของชาติและประชาชน ตามแบบอย่างอารยประเทศ เนื่องจากบ้านเมืองเจริญขึ้น จำนวนประชากรก็เพิ่มมากขึ้น การใช้ไม้ และการบุกรุกป่าจึงมากขึ้น

Second Case: By the virtue of administrative sector or the Cabinet's resolution to authorize relevant agencies to manage and administer land utilization or allocate land without ownership in accordance with public administration laws, or as endorsed by the Cabinet, or as the Cabinet may assign public agencies to alleviate people's difficulty through land allocation mechanism in several forms.

(1) The Cabinet Resolution on land classification, the Establishment of Self-help Settlement and Cooperatives Settlement

(2) The Cabinet Resolution on June 22nd, 1982 assigning the National Land Committee to consider assigning land classified to government agencies to take further legal action, and to not expand the land allocation project area, except for the purpose of land reform and land development

(3) The Cabinet Resolution on June 30th, 1998 on the Solution of Land Issues in Forest Area

(4) The Cabinet Resolution on December 22nd, 2015 and related matters on Land Allocation for Community Living

State land preservation and restriction: The reservation or restriction of State land classification as waste land for individual's utilization under Section 20 (4) of the Land Code, by the National Land Committee's Regulation (No.9), B.E. 2529 (1986) on the State Land Reservation or Restriction for Mutual Public Utilization, can be divided into 3 types as follows:

1. Land reservation or restriction for official uses appeared under the Royal Command from the past as mentioned. The King would

declare the land that would be restricted or reserved for official uses, and would transfer his land in the public domain for the commonly uses. Later, the Department of Ratchaphatsadu Land Act, R.S. 109 (1891) was enacted to preserve the land of the State to be under the supervision of the Lord Chancellor of the Treasure (Minister of Finance) to maintain the property that was used or reserved for official uses, and was later improved to the Ratchaphatsadu Land Act, B.E. 2518 (1975). Currently, the acquisition of Ratchaphatsadu Land is in accordance with the Act Promulgation the Land Code, B.E. 2497 (1954), by virtue of the Land Code Section 8 bis, registering the government land under public ownership, or allowing public body to use the land for official purposes, whereas declared by the Minister of Interior in the Government Gazette. When the government or the public body have utilized the land, the restricted land shall become Ratchaphatsadu Land.

2. His Majesty King Chulalongkorn, or King Rama V, was graciously pleased to establish the Royal Forest Department, as well as to enact several forest laws to preserve forests in the country based on modern principles. With a reason to preserve the forests to be the national and public heritage in accordance with the civilized countries. This is because of country development increasing population growth that leads to the increasing wood utilization and forest invasion. Subsequently, the Forest Protection and Preservation Act, B.E. 2481 (1938) was enacted to declare

และขยายวงกว้างขึ้นไปเรื่อยๆ” ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. 2481 เพื่อประกาศเป็นป่าคุ้มครองและป่าสงวน พุทธศักราช 2484 เพื่อกำหนดเขตป่าไม้และดูแลรักษา ฯลฯ ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ต่อมามีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งออกกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสงวนหวงห้ามและใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ไว้ด้วย

3. การสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐประเภทที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน นับแต่อดีตกาลการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ เป็นไปตามพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ ต่อมากระทรวงมหาดไทย สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการมณฑล และกรมการอำเภอ ได้ประกาศสงวนหวงห้ามที่รกร้างว่างเปล่ามิให้ผู้ใดเข้าจับจองหรือถือกรรมสิทธิ์โดยพลการได้ หรือขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ไว้ใช้ร่วมกัน ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. 2478 มีการกำหนดเขตหวงห้ามที่ดินและแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา แสดงขอบเขตและตำแหน่งที่ตั้งที่ดินที่จะสงวนรักษา พร้อมทั้งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาให้ประชาชนทราบ ต่อจากนั้นเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยในมาตรา 10 กำหนดให้ที่สงวนหวงห้ามที่มีมาก่อนกฎหมายนี้ใช้บังคับยังคงให้เป็นที่สงวนหวงห้ามต่อไป และให้ใช้บทบัญญัติการสงวนหวงห้ามตามประมวลกฎหมายที่ดินแทน โดยอาศัยตามมาตรา 20 (4) สงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และกรมที่ดินจะเป็นผู้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

นโยบายสำคัญและกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดิน

ในปี พ.ศ. 2557 รัฐบาลสร้างกลไกการบริหารจัดการที่ดินขึ้นใหม่เพื่อขับเคลื่อนนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคม แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ชื่อย่อว่า “คทช.” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธาน เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ซึ่ง คทช. ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ฯลฯ โดยระยะแรก คทช. กำหนดนโยบาย การจัดที่ดินให้แก่ประชาชนในรูปแบบไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โดยมีให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด ในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของแต่ละประเภทที่ดิน กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ” ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือ พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพในการจัดที่ดิน เช่น พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ราชพัสดุที่ดินสาธารณประโยชน์ และพื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้การจัดที่ดินฯ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ที่ดินแปลงว่าง) และการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ที่ดินมีผู้ครอบครองแล้ว)

protected forests and reserved forests in 1941 in order to determine forest area and to maintain them. Following, the Wildlife Conservation and Protection Act, B.E. 2503 (1960), the National Park Act, B.E. 2504 (1961), and the National Reserved Forest Act, B.E. 2507 (1964) and amendments there to, etc. have later been enacted. However, laws on forests and reserved forests were subsequently amended, including the enactment of rules and regulations for preservation, restriction and utilization of land in forest area.

3. Land preservation and restriction for public uses has been established for a long time. In the past, land prohibition took place under the Royal Command. Later, the Ministry of Interior, the regional governor, county governor, and the Department of Districts, declared the reservation or restriction of waste lands to avoid individual's use or ownership without authorization, or declared the waste lands for common use. Subsequently, the Act on the Reservation of Waste Land which are Public Domain, B.E. 2478 (1935) was enacted to determine reserved areas and the map attached to the Royal Decree, to show the boundary and location of the land reserved, which was also published in the Government Gazettes for public information. Later, after the enactment of the Act Promulgation the Land Code, B.E. 2497 (1954), it was revoked Section 10 of the Land Code, carrying over reserved lands from previous laws to remain effective by virtue of Section 20 (4), reserve or restrict the State lands without ownership for common uses; whereas the Department of Land is responsible for the issue of public land deed under Section 8 of the Land Code.

Key Policies and Driven Mechanisms for Land Management

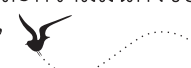
In 2014, the government created a new land management mechanism, to promote a policy in reducing social inequality, solving people's hardships, and to maximizing the potential of land utilization. Consequently, the National Land Policy Committee, or "NLPC," has been established by the Office of the Prime Minister's Regulation on the National Land Policy Committee, B.E. 2557 (2014), chaired by the Prime Minister, with the Minister of Natural Resources and Environment as vice chairperson. The Secretary General of the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP) are the committee member and secretariat, as well as other relevant agencies as committee members.

NLPC is responsible for setting policies and plans for the land and soil resources management of the country for Cabinet's consideration, etc. First, NLPC has set up a policy on land allocation to the public without

รัฐบาลกำหนดเป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ระยะ 20 ปี จำนวน 5.6 ล้านไร่ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ดำเนินการตามกระบวนการจัดที่ดินฯ แล้ว 629 พื้นที่ 68 จังหวัด รวมเนื้อที่ 1,025,580 ไร่ และมีพื้นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายแล้ว 91 พื้นที่ 45 จังหวัด รวมเนื้อที่ 351,930 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) ทั้งนี้ การจัดที่ดินดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ ความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการปรับปรุงกฎหมาย โดยการยกระดับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ตาม “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.” เพื่อให้มีองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหาร

จัดการที่ดินในภาพรวมของประเทศ ทั้งในมิติการจัดที่ดินให้แก่ประชาชนและการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐ ฯลฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดความเสื่อมล้ำ กระจายการถือครองที่ดิน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ รวมทั้งนโยบาย “ไทยนิยมยั่งยืน” ซึ่งต่อยอดจากประชารัฐ การขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว นับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จเพื่อให้เกิดความสมดุล เป็นธรรม และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศมุ่งสู่เป้าหมาย “ไทยยั่งยืน”

เอกสารอ้างอิง

- กรมที่ดิน. (2544). รวมกฎหมายเก่าเกี่ยวกับที่ดิน ๑๐๐ ปี. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กองจัดที่ดิน. (2526). รวมกฎหมายสำหรับนักบริหารงานที่ดิน. กรุงเทพฯ: กรมที่ดิน.
- กองบริหารจัดการที่ดิน. (2560). เอกสารการประชุม กองบริหารจัดการที่ดิน คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ. (2540). การจัดที่ดิน นิคมสหกรณ์และนิคมสร้างตนเอง. กรุงเทพฯ: กองงานเลขาธิการ.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559). คู่มือการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: กองบริหารจัดการที่ดิน.

land ownership; whereas the Cabinet approved in principle, “Land allocation to the community in accordance with government policies as compound plots without providing ownership but allowing accessibility to utilize the land as a group or community in accordance with the criteria and conditions set by the National Land Policy Committee in the form of cooperative, or any other forms as appropriate. The implementation of this policy must assign government agencies, which have legal authorities for each specific type of land, determining regulations, criteria, requirements or conditions with the approval from the National Land Policy Committee.” The main purposes are to allow people to live in a legitimate way, avoid trading, promote careers, and improve people’s quality of life. The area of implementation must be a suitable and manageable area, such as the deteriorated national reserved forest, reform land, Ratchaphatsadu Land, common use land, and self-help settlement, etc. The land management can be divided into 2 types: land utilization system management (waste land) and land utilization organization (occupied land).

The government has targeted the 20-year Plan on living land allocation for community, covering the area of 5.6 million rai in 3 years. Currently, 629 lands have been allocated in 68 provinces, total area of 1,025,580 rai, and there have been 91 areas of authorized land for utilization in 45 provinces, total area of 351,930 rai (as of May 1st, 2018). In this regard, the success of this land allocation depends on some key factors, including the continuous support to transform policy into actions through participation of all relevant parties. The law amendments by upgrading the mentioned the Office of the Prime Minister’s Regulation into the act, based on the draft National Land Policy Committee Act B.E. to empower an organization that will have the highest authority in the overall national land management, both in terms of land allocation for individuals and State land reservation and restriction, to have maximum efficiency, to reduce inequality, to distribute land ownership, and to develop people’s quality of life in accordance with the 20-year National Strategy, and National Reform Plan on Natural Resources and Environment on the reorganization and problem resolution on disputes relating to forest land, as well as “Thaivism for Sustainability” policy that was extended from Pracharat policy. The implementation of these policy are considered a key to success, for balance, fairness, and sustainable land utilization, in terms of economy, society, environment, national stability, in order to move Thailand toward Sustainability.

ถาม-ตอบ

รัฐบาลปัจจุบันได้แสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการให้ความสำคัญกับการปฏิรูป โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศขึ้นหลังจากการมีสภาพิทยุทธศาสตร์ชาติ และสภาพิทยุทธศาสตร์แห่งชาติ ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา เพื่อทำหน้าที่ในการปฏิรูปประเทศให้เกิดความสมดุลในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศชุดปัจจุบัน ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน สำหรับการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูป โดยพิจารณาตามข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2560 และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนประเทศอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งน้อมนำศาสตร์ของพระราชามาเป็นหลักในการจัดทำแผนปฏิรูปด้วย

1. ถาม

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ใช้อะไรเป็นกรอบในการดำเนินงาน

ตอบ

กรอบการดำเนินงาน

รัฐธรรมนูญ 2560

ร่างยุทธศาสตร์ชาติ และ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

เป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืน

ศาสตร์ของพระราชา

สิทธิบุคคลและชุมชน (ม.43)
หน้าที่ของบุคคล (ม.50)
หน้าที่ของรัฐ (ม.57, ม.58)
แนวนโยบายแห่งรัฐ (ม.72)
หมวดปฏิรูป (ม.258-ช.)

ยุทธศาสตร์การเติบโต
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

SDG # 6 (น้ำ)
SDG # 11 (เมืองยั่งยืน)
SDG # 12 (ผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน)
SDG # 13 (โลกร้อน)
SDG # 14 (ทะเลและมหาสมุทร)
SDG # 15 (ระบบนิเวศบก)

2. ถาม

ประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มีทั้งหมดกี่เรื่อง อะไรบ้าง

ตอบ

ประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1 ทรัพยากร
ทางบก

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- การปรับปรุงและพัฒนาองค์กร และกฎหมาย เพื่อสนองตอบการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ทั้งระบบ
- การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่
- การจัดระเบียบและแก้ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้
- การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้
- การจัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

ทรัพยากรดิน

- จัดทำแผนการใช้ที่ดิน ของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพ ของพื้นที่ และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ
- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นมิตรกับทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรแร่

- เร่งรัดการจัดทำเขตศักยภาพแร่ และเขตเศรษฐกิจแร่
- พัฒนาเครื่องมือควบคุมการบริหาร จัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพ ของท้องถิ่นและชุมชนในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ
- การบริหารเชิงพื้นที่
- ระบบเส้นทางน้ำ
- ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ
- ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

2 ทรัพยากร
น้ำ

3 ทรัพยากร
ทางทะเล
และชายฝั่ง

- ระบุฐานข้อมูล
- โครงสร้างองค์กรและกฎหมาย
- การป้องกันดูแลรักษาเชิงพื้นที่

ประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4

ความ
หลากหลาย
ทางชีวภาพ

- กลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่
- ระบบการวิจัย พัฒนาและเชื่อมโยงข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ
- ระบบบุคลากร
- ระบบและเครือข่ายทรัพยากรท้องถิ่น
- ระบบกลไกรองรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

- ระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ
- ระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมมลพิษ
- ผลักดันให้ทุกภาคส่วนร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5

สิ่งแวดล้อม

6

ระบบ
บริหาร
จัดการ

- ระบบและโครงสร้างการจัดการทรัพยากรประมงผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ระบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ
- วางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม
- องค์กร ระบบแผน และระบบงบประมาณ
- ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม
- กฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ถาม

เป้าหมายของการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอะไรบ้าง

ตอบ

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 2) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ
- 3) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- 4) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ

ก่อนจะปิดเล่ม

ประชาธิปไตย

สานพลังประชาธิปไตย

ตามที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายขับเคลื่อนประเทศด้วยกลไกประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการสานพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน นับจากนี้ไปทุกภาคส่วนของประเทศจะร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุนและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน ผ่านการดำเนินงานของ 12 คณะทำงาน

ทั้งนี้ ภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้การสนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบของการจัดตั้ง “วิสาหกิจเพื่อสังคม” (Social Enterprise) เพื่อให้ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยรัฐบาลยืนยันว่าผลประโยชน์ทั้งหมดนั้นตกเป็นของพี่น้องประชาชน และไม่มีการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุนใดๆ ทั้งสิ้น

“สานพลังประชาธิปไตย” คือพลังอันยิ่งใหญ่ที่จะเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปประเทศไทย เป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทยตั้งแต่ระดับฐานราก และส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินธุรกิจบนฐานความรู้ ความคิด สร้างสรรค์นวัตกรรม และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการในหลายมาตรการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและประชาชนผู้มีรายได้น้อย ทั้งทางด้านการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต รวมถึงรัฐบาลยังได้ใช้แนวคิด “ประชาธิปไตย” มาเป็นตัวการแก้ไขปัญหาพร้อมด้วยโดยการอาศัยกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

“ประชาธิปไตย” คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ช่วยกันแก้ปัญหาและคิดหาทางสร้างอนาคตให้ประเทศไทย ผ่านโครงสร้างการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งมั่นลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

รัฐบาลเพียงภาคส่วนเดียวคงไม่อาจดำเนินการโครงการต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาคเอกชนและประชาชน เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญดังที่ปรากฏในนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เช่น โครงการเพิ่มความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชาธิปไตย หรือโครงการร้านประชาธิปไตยสุขใจ ซึ่งชุมชนร่วมมือกับเอกชนในการนำสินค้า OTOP ไปจำหน่ายตามสถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประชาธิปไตยเปรียบเสมือนแสงนำทางในการนำพาประเทศไทยไปสู่ประชาธิปไตยที่แท้จริง ขจัดปัญหาเชิงฐานราก และก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน

Epilogue

ประชาธิปไตยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

การสร้างฐานรากประเทศสู่อนาคตตามโมเดล “ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่ง 1 ในองค์ประกอบหลัก คือ การขับเคลื่อนประเทศผ่านกลไก “ประชาธิปไตย” โดยจะต้องมุ่งทำงานแบบบูรณาการให้เกิดการเชื่อมโยงประสานสอดคล้องกัน เพราะปัญหาของหลายภาคส่วนล้วนมีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ปัญหาสาธารณะของประเทศมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น หลายฝ่ายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือพนักกำลังระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่นๆ ในสังคมมากขึ้น

การบริหารงานตามนโยบายประชาธิปไตยต้องดำเนินการทั้งข้างขึ้นและบนลงล่าง ทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน จึงต้องมองและคิดแบบองค์รวมหรือมีการเชื่อมโยงผสมผสานกันโดยใช้กลไกประชาธิปไตยควบคู่กันไป เอาความต้องการประชาชนเป็นตัวตั้ง เน้นการมีส่วนร่วม หน่วยงานภาครัฐต้องช่วยสะท้อนความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด โดยยุทธศาสตร์ประชาธิปไตยจะเป็นความร่วมมือกันในเชิงสร้างสรรค์ ดึงเอาจุดแข็งของแต่ละภาคส่วนมี ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มาช่วยกันสร้างพลังในการทำความดีเพื่อชาติ เพื่อประชาชนทุกคน โดยจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ของรัฐบาล “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ภายในปี พ.ศ. 2579 ตามที่ได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้

เอกสารอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์. (2559). ประชาธิปไตย. จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน, 2(22), น. 1,6.

กรมประชาสัมพันธ์. (2559). สานพลังประชาธิปไตย. จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน, 2(26), น. 1.

วัลภา เล็กวัฒนานนท์. (2561). เครือข่ายการศึกษาประชาธิปไตย: นวัตกรรมการปฏิรูปการศึกษาไทย. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561, จาก <http://www.onec.go.th/index.php/page/category/CAT0001110>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ส่วนกลาง-กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก. (2561). นายกรัฐมนตรี ร่วมกับ ก.พ. พนักกำลังข้าราชการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อก้าวสู่ประเทศไทย 4.0. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561, จาก <http://www.ocsc.go.th/blog/2018/01/นายกรัฐมนตรี-ร่วมกับ-กพ-พนักกำลังข้าราชการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อก้าวสู่ประเทศไทย>

Surasak Popwande. (2558, 16 ธันวาคม). ยุทธศาสตร์ “ประชาธิปไตย” คือ อะไร [เว็บไซต์]. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561, จาก https://popwande.blogspot.com/2015/12/blog-post_39.html

www.onep.go.th

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

60/1 ซอยพิบูลวัฒน์ 7 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์: 0 2265 6538 โทรสาร: 0 2265 6536

60/1 Soi Phibul Wattana 7 Rama 6 Road, Phayathai, Phayathai, Bangkok 10400
Telephone: +66 2265 6538 Fax: +66 2265 6536

หนังสือเล่มนี้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
This journal is environmentally friendly.

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกถั่วเหลือง แทนการใช้หมึก
ที่มีส่วนผสมของน้ำมันปิโตรเลียม และพิมพ์บนกระดาษ
ที่ผลิตจากวัสดุทางการเกษตรที่ใช้แล้ว
ผสมเยื่อหนุ่นเวียนทำใหม่ 100%

This paper printed with soy ink instead of
petroleum-based inks. And printed on the
recycled paper from 100% used
agricultural materials mixed
with tissue.